

Z A K O N

O ELEKTRONSKOJ UPRAVI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se obavljanje poslova uprave državnih organa i organizacija, organa i organizacija pokrajinske autonomije, organa i organizacija jedinica lokalne samouprave, ustanova, javnih preduzeća, posebnih organa preko kojih se ostvaruje regulatorna funkcija i pravnih i fizičkih lica kojima su poverena javna ovlašćenja (u daljem tekstu: organ) upotrebom informaciono-komunikacionih tehnologija, odnosno uslovi za uspostavljanje, održavanje i korišćenje interoperabilnih informaciono-komunikacionih tehnologija organa (u daljem tekstu: elektronska uprava).

Odredbe ovog zakona shodno se primenjuju i na druge poslove državnih organa kada postupaju u elektronskom obliku, ako drugim zakonom nije drugačije uređeno.

Primena

Član 2.

Organ je dužan da elektronski upravno postupa i elektronski komunicira u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu njega.

Odredbe ovog zakona primenjuju se i na elektronsku komunikaciju između organa i komunikaciju tih organa sa strankama u obavljanju poslova iz delokruga i nadležnosti državnih organa koji se ne odnose na upravno postupanje, ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, elektronsko upravno postupanje organa u skladu sa ovim zakonom ne obuhvata i postupanje sa aktima koji su, saglasno zakonu kojim se uređuje tajnost podataka, određeni kao tajna i označeni određenim stepenom tajnosti.

Odnos prema drugim zakonima

Član 3.

Pitanja elektronske uprave, koja su određena ovim zakonom, ne mogu se drukčije urediti posebnim zakonom, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

Značenje pojedinih izraza

Član 4.

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) **baza podataka** je organizovan i uređen skup međusobno povezanih strukturiranih podataka, koja može sadržati jednu ili više evidencija;
- 2) **web portal** je pristupna tačka elektronskoj upravi jednog ili više organa;
- 3) **web prezentacija organa** je zvanična prezentacija organa na kojoj se objavljuju informacije o njegovom radu i predstavlja skup podataka i informacija pomoću posebnih računarskih programa koji su na raspolaganju korisnicima preko računarskih mreža;

4) **veb servisi** su distribuirane softverske komponente koje su dostupne kroz standardne internet protokole;

5) **domen organa** je tekstualna oznaka koja identifikuje organ na jedinstvenoj informaciono-komunikacionoj mreži;

6) **Državni centar za upravljanje i čuvanje podataka** je fizička i virtuelna infrastruktura čija je namena smeštanje računara, servera, mrežnih i bezbednosnih sistema neophodnih za funkcionisanje elektronske uprave;

7) **Državni klad** je deljeni, dinamički skalabilan skup resursa zasnovan na tehnologijama virtualizacije i/ili skaliranim aplikativnim okruženjima koji je namenjen organima u elektronskoj upravi;

8) **elektronska pisarnica** je informacioni sistem za upravljanje elektronskim dokumentima, u cilju obavljanja poslova prijema, otvaranja, pregledanja i raspoređivanja pošte, evidentiranja predmeta, združivanja akata, dostavljanja predmeta i akata unutrašnjim organizacionim jedinicama, otpremanja pošte, razvođenja predmeta kao i njihova čuvanja i arhiviranja;

9) **elektronski podnesak** je podnesak u elektronskom obliku;

10) **elektronsko upravno postupanje** je postupanje u upravnim stvarima elektronskim putem;

11) **elektronsko jedinstveno upravno mesto** je veb portal ili drugo softversko rešenje koje omogućava, na jednom mestu, elektronsko upravno postupanje jednog ili više organa radi ostvarivanja jednog ili više prava;

12) **identifikaciona oznaka** je oznaka koja na jedinstven način određuje korisnika usluge;

13) **Jedinstvena informaciono-komunikaciona mreža elektronske uprave** je informaciono-komunikaciona mreža koja omogućava prenos podataka između organa kojom upravlja nadležni organ;

14) **Jedinstven elektronski sandučić** je elektronski poštanski sandučić korisnika za prijem svih elektronskih dokumenata u elektronskoj upravi;

15) **komunikacija** je svaka razmena informacija ili podataka između ograničenog broja lica, fizičkih i pravnih, putem dostupne informaciono-komunikacione mreže;

16) **korisnik** je svaki učesnik u elektronskoj upravi;

17) **korisnik usluge elektronske uprave** je fizičko i pravno lice o čijim pravima, pravnim interesima i obavezama se odlučuje u elektronskoj upravi;

18) **metapodaci** su strukturirani podaci koji opisuju, lociraju i na drugi način omogućavaju korišćenje podataka;

19) **metaregistar** je jedinstven javni elektronski registar o svim elektronskim registrima uspostavljenim u Republici Srbiji;

20) **mašinski čitljiv oblik** je oblik elektronski memorisanog zapisa strukturiran tako da ga programska aplikacija može lako identifikovati, prepoznati i iz njega izdvojiti određene podatke, uključujući pojedinačne podatke i njihovu unutrašnju strukturu;

21) **nalog elektronske pošte ovlašćenog službenog lica** je dodeljena elektronska adresa pomoću koje ovlašćena službena lica elektronski komuniciraju na Jedinstvenoj informaciono-komunikacionoj mreži elektronske uprave;

22) **Portal eUprave** je nacionalni veb portal eUprava kao jedinstvena pristupna tačka elektronskoj upravi organa;

23) **oprema** su resursi informaciono-komunikacionih tehnologija koji se koriste u elektronskoj upravi;

24) **otvoreni oblik** je oblik elektronski memorisanog zapisa koji ima svojstvo nezavisnosti od platforme na kojoj je nastala i koja je dostupna javnosti bez ograničenja koja bi mogle sprečiti ponovnu upotrebu;

25) **otvoreni podaci** su podaci koji su dostupni za ponovnu upotrebu, zajedno sa metapodacima, u mašinski čitljivom i otvorenom obliku;

26) **podatak** je elektronski memorisan zapis o određenoj činjenici od značaja za elektronsko upravno postupanje i elektronske komunikacije koji je sadržan u elektronskom dokumentu, registru i/ili bazi podataka;

27) **ponovna upotreba podataka** je korišćenje otvorenih podataka i/ili dokumenata organa od strane fizičkih ili pravnih lica za komercijalne i nekomercijalne svrhe drugačije od prvobitne za koju su bili izrađeni;

28) **Portal otvorenih podataka** je zbirka otvorenih podataka koja služi za prikupljanje, kategorizaciju i distribuciju otvorenih podataka u posedu organa i omogućava njihovo lakše pretraživanje i ponovnu upotrebu;

29) **raspoloživost podatka** je svojstvo koje znači da je podatak dostupan u elektronskom obliku i upotrebljiv na zahtev ovlašćenog lica;

30) **registar** je jedinstven centralizovan skup podataka koji se nalaze u jednoj ili više evidencija, koji se vode u elektronskom obliku;

31) **Servisna magistrala organa** je centralizovana softversko-hardverska platforma za integraciju i upravljanje elektronskim uslugama organa;

32) **usluga elektronske uprave** je elektronsko upravno postupanje i elektronsko komuniciranje korisnika;

33) **federacija identiteta** je uspostavljanje jedinstvenog digitalnog identiteta korisnika kojim se omogućava unifikacija skupa atributa koji omogućava razmenu i tumačenje atributa prilikom autentikacije i autorizacije korisnika u elektronskoj upravi;

34) **šifarnik** je skup oznaka kojim se na jedinstven način identifikuje podatak koji se koristi u elektronskoj upravi.

Načelo efikasnosti upravljanja opremom

Član 5.

Organ je dužan da efikasno upravlja opremom kojom raspolaže tako da omogući njeno pravilno i ekonomično korišćenje.

Načelo sigurnosti elektronske uprave

Član 6.

Informacioni sistemi, elektronske komunikacione mreže i oprema koja se koristi za vršenje elektronskog upravnog postupanja moraju da ispunjavaju uslove i standarde informacione bezbednosti, u skladu sa propisima.

Zabrana diskriminacije

Član 7.

Svako ima prava da koristi uslugu elektronske uprave u skladu sa ovim zakonom.

Svi korisnici usluge elektronske uprave na jednak način i pod jednakim uslovima imaju pristup elektronskim podacima i dokumentima i ravnopravni su u ostvarivanju ovog prava.

Usluga elektronske uprave pruža se na način koji obezbeđuje pristup i korišćenje osobama sa invaliditetom bez tehničkih, audio-vizuelnih, semantičkih i jezičkih ograničenja.

II. INFRASTRUKTURA U ELEKTRONSKOJ UPRAVI

Jedinstvena informaciono-komunikaciona mreža elektronske uprave

Član 8.

Organ je dužan da poslove elektronske uprave obavlja preko Jedinstvene informaciono-komunikacione mreže elektronske uprave ili na drugi bezbedan način, u skladu sa propisima kojima se uređuje pitanje informacione bezbednosti.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, organ koristi internu računarsku mrežu ako je zbog prirode poslova, razloga bezbednosti ili drugih opravdanih razloga utvrđenih posebnim zakonom, za obavljanje poslova elektronske uprave, to propisano.

Poslove koji se odnose na zaštitu od incidenata u okviru Jedinstvene informaciono-komunikacione mreže elektronske uprave obavlja Centar za bezbednost informaciono-komunikacionih sistema republičkih organa (CERT) u okviru službe Vlade koja je nadležna za projektovanje, usklađivanje, razvoj i funkcionisanje sistema elektronske uprave (u daljem tekstu: nadležni organ).

Organ podnosi zahtev za priključenje na Jedinstvenu informaciono-komunikacionu mrežu elektronske uprave nadležnom organu.

Pristup Jedinstvenoj informaciono-komunikacionoj mreži elektronske uprave omogućava nadležni organ.

Organizacione i tehničke standarde za održavanje i unapređenje Jedinstvene informaciono-komunikacione mreže elektronske uprave i povezivanje organa na mrežu bliže uređuje Vlada.

Servisna magistrala organa

Član 9.

Organ koji vodi registre iz svoje oblasti u skladu sa posebnim zakonima, podatke i dokumenta u elektronskom obliku iz tih registara razmenjuje preko Servisne magistrale organa.

Servisnom magistralom organa iz stava 1. ovog člana upravlja nadležni organ.

Organ pristupa Servisnoj magistrali organa preko Jedinstvene informaciono-komunikacione mreže elektronske uprave ili na drugi bezbedan način.

Nadležni organ omogućava organu korišćenje Servisne magistrale organa za pribavljanje i ustupanje podataka i dokumenata u elektronskom obliku sa drugim organima.

Način odobravanja, suspendovanja i ukidanja pristupa Servisnoj magistrali organa bliže uređuje Vlada.

Uspostavljanje i vođenje registara i evidencija u elektronskom obliku

Član 10.

Organi uspostavljaju i vode registre i evidencije u elektronskom obliku u skladu sa zakonom.

Organ prikuplja, obrađuje i čuva podatke u registrima i evidencijama u elektronskom obliku, a u papirnom obliku ako je to posebnim zakonom predviđeno.

Registri i evidencije u elektronskom obliku, kao i nalozi za elektronsku komunikaciju, mogu se nalaziti samo u Republici Srbiji, a izuzetno nalozi za elektronsku komunikaciju organa koji obavljaju delatnost izvan Republike Srbije, uz propisane mere bezbednosti, mogu se nalaziti van Republike Srbije.

Organ je dužan da uredi način prikupljanja, upravljanja, čuvanja, korišćenja podataka, upotrebu identifikacione oznake i druga pitanja od značaja za vođenje registara i evidencija koje se vode u elektronskom obliku, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Korišćenje podataka iz registara i evidencija u elektronskom obliku

Član 11.

Organ preuzima podatke iz registara i evidencija u elektronskom obliku bez dodatnih provera, u skladu sa zakonom.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako postoji sumnja u tačnost podataka sadržanih u registrima i elektronskim evidencijama koje vodi organ koji je nadležan za njihovo vođenje dužan je da izvrši proveru i za to vreme podatak označi statusom „Podatak je u statusu provere”.

Podaci koji su označi statusom „Podatak je u statusu provere” ne preuzimaju se.

Uvid u podatke i njihovo preuzimanje vrši se preko Servisne magistrale organa ili drugog prihvaćenog rešenja na osnovu jedinstvenih šifarnika i jedinstvenih identifikatora korisnika usluge elektronske uprave čije podatke organ u okviru svojih nadležnosti obrađuje.

Jedinstveni identifikatori su podaci na osnovu kojih se, iz registara i evidencija u elektronskom obliku koje organi vode u skladu sa posebnim zakonima, mogu uporediti podaci o korisnicima, i to: jedinstveni matični broj građana, jedinstveni obrazovni broj, jedinstveni broj koji dodeljuje Centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja za potrebe obaveznog socijalnog osiguranja obveznicima doprinosa i osiguranim licima, lični broj osiguranika, matični broj i poreski identifikacioni broj.

Organ je dužan da podatke iz evidencija u elektronskom obliku koje su zakonom, odnosno drugim propisom ustanovljene, dostavi drugom organu koji vodi registar, ako su ti podaci neophodni za vođenje tog registra, a radi izvršavanja poslova iz njihove nadležnosti.

Organ nadležan za vođenje registra dužan je da odmah, a najkasnije u roku od tri radna dana, dostavi podatke neophodne za elektronsko upravno postupanje i vođenje drugih registara.

Organ mora voditi evidenciju svakog pristupa i uvida u elektronske dokumente i podatke iz svoje nadležnosti, i to podatke o: identitetu ovlašćenog lica

(jedinствeni matični broj građana i lično ime), datumu i vremenu pristupa i skupu podataka kojima se pristupalo.

Način na koji organi vrše uvid, pribavljaju, obrađuju i ustupaju, odnosno dostavljaju podatke o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija iz registara u elektronskom obliku, a koji su neophodni za odlučivanje u upravnom postupku bliže uređuje ministarstvo nadležno za poslove državne uprave.

Zaštita podataka i dokumenata pri njihovom pribavljanju i ustupanju

Član 12.

Podaci i elektronska dokumenta pribavljaju se i ustupaju u okviru Jedinstvene informaciono-komunikacione mreže elektronske uprave ili na drugi bezbedan način preko Servisne magistrale organa.

Podaci i elektronska dokumenta koji se iznose iz Republike Srbije na osnovu posebnih propisa, odnosno potvrđenih međunarodnih ugovora moraju se posebno zaštititi.

Iznošenje podataka i elektronskih dokumenata iz stava 2. ovog člana može se obavljati samo ako je obezbeđen određeni stepen zaštite u tim zemljama, odnosno međunarodnim organizacijama, koji ne može biti manji od stepena zaštite koji je obezbeđen u Republici Srbiji.

Bliže uslove, mere i način izdavanja dozvola za iznošenje podataka i elektronskih dokumenata iz Republike Srbije, zajednički propisuju ministarstvo nadležno za poslove državne uprave, ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa i organ nadležan za iznošenje tajnih podataka.

U slučaju da se iznose podaci o ličnosti primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje iznošenje podataka o ličnosti iz Republike Srbije.

Uspostavljanje i vođenje Metaregistra

Član 13.

Interoperabilnost registara i evidencija u elektronskom obliku obezbeđuje se uspostavljanjem i vođenjem Metaregistra.

Metaregistar sadrži osnovne podatke o registrima i evidencijama u elektronskom obliku, osnov njihovog uspostavljanja, vrstu podataka koji se prikupljaju uz oznaku izvornosti podataka, mogućnost ustupanja odnosno pribavljanja podataka i organe koji im pristupaju, pravni osnov za ustupanje odnosno pribavljanje podataka, opis procesa unosa podataka u registar i pregled načina i uslova korišćenja podataka.

Sadržaj i način vođenja Metaregistra bliže uređuje Vlada.

Nalog elektronske pošte ovlašćenog službenog lica

Član 14.

Ovlašćeno službeno lice ima jedinstven nalog elektronske pošte za elektronsku komunikaciju sa organima i korisnicima usluga elektronske uprave.

Organ podnosi zahtev za otvaranje naloga elektronske pošte nadležnom organu koji izdaje nalog elektronske pošte ovlašćenom službenom licu u roku od tri radna dana od podnošenja zahteva.

Nadležni organ dužan je da istovremeno sa otvaranjem naloga iz stava 1. ovog člana obezbedi ovlašćenom službenom licu i Jedinstven elektronski sandučić.

Jedinstven elektronski sandučić

Član 15.

Fizičko i pravno lica može da koristi usluge elektronske uprave ako se za to registruje.

Nadležni organ otvara nalog korisniku usluge elektronske uprave.

Korisnik usluge elektronske uprave može da povuče saglasnost o prihvatanju uslova korišćenja usluga, nakon čega ga nadležni organ briše iz evidencije.

Nadležni organ dužan je da korisniku usluge elektronske uprave, nakon registracije, obezbedi korišćenje Jedinstvenog elektronskog sandučića.

Softversko rešenje

Član 16.

Organ je dužan da izradi softversko rešenje koje omogućava korišćenje usluga elektronske uprave, u skladu sa propisima kojima se uređuju elektronski dokument, elektronska identifikacija i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju i zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Softversko rešenje iz stava 1. ovog člana trebalo bi da obezbedi upravljanje, pouzdano čuvanje i zaštitu elektronskih dokumenata, odnosno trajno čuvanje i zaštitu elektronskih dokumenata koji predstavljaju arhivsku građu, u skladu sa zakonom.

Organ je dužan da pri dizajniranju, izradi, održavanju i ažuriranju softverskog rešenja poštuje standarde pristupačnosti, kako bi usluge elektronske uprave bile dostupne svima, a naročito osobama sa invaliditetom.

Organ je dužan da softversko rešenje prilagodi mobilnim uređajima.

Portal eUprava

Član 17.

Portal eUprava nalazi se na Jedinstvenoj informaciono-komunikacionoj mreži organa.

Organ podnosi zahtev radi uspostavljanja usluga elektronske uprave na Portalu eUprava nadležnom organu, koji je dužan da u roku od osam dana odluči o zahtevu.

Prilikom pružanja usluga elektronske uprave na Portalu eUprava vodi se evidencija o korisnicima usluga elektronske uprave, i to: jedinstveni matični broj građana, lično ime, korisničko ime korisnika usluge elektronske uprave, adresa, broj mobilnog telefona, nalog elektronske pošte.

Prilikom pružanja usluga elektronske uprave na Portalu eUprava vodi se evidencija o pristupu sistemu i korišćenju servisa (korisničko ime, IP adresa sa koje se pristupa, datum i vreme pristupa), u skladu sa zakonom kojima se uređuju elektronske komunikacije.

Svrha obrade podataka od strane nadležnog organa kao obrađivača podataka je nesmetano omogućavanja pružanja usluga elektronske uprave od strane organa.

Podaci iz evidencija iz st. 3. i 4. ovog člana čuvaju se trajno.

Portalom eUprava upravlja nadležni organ.

Način rada na Portalu eUprava bliže uređuje Vlada.

Rad organa na Portalu eUprava

Član 18.

Organ preko Portala eUprava:

- 1) objavljuje usluge elektronske uprave;
- 2) upravlja pravima pristupa ovlašćenih službenih lica objavljenim uslugama elektronske uprave;
- 3) poučava korisnika usluga elektronske uprave o načinu ostvarivanja prava;
- 4) prima elektronske podneske za priznavanje prava ili drugo postupanje o upravnoj stvari;
- 5) obaveštava korisnika o preduzetim radnjama i donetim pravnim aktima, odnosno o statusu predmeta u postupku;
- 6) omogućava plaćanje taksi, naknada i drugih troškova;
- 7) pribavlja, odnosno ustupa i dostavlja podatke preko Servisne magistrale organa;
- 8) prati statistiku korišćenja usluga elektronske uprave;
- 9) prijavljuje svaku nepravilnost u radu na Portalu eUprava nadležnom organu.

Organ na Portalu eUprava može uspostaviti elektronsko jedinstveno upravno mesto.

Ovlašćena lica Portala eUprava

Član 19.

Ovlašćena lica Portala eUprava su:

- 1) glavni administrator Portala eUprava, koga odredi nadležni organ;
- 2) administrator organa, koga odredi organ koji koristi Portal eUprava.

Obaveze glavnog administratora Portala eUprava

Član 20.

Glavni administrator Portala eUprava:

- 1) upravlja radom Portala eUprava;
- 2) obezbeđuje kontinuirani rad Portala eUprava;
- 3) na zahtev organa aktivira i deaktivira nalog i objavljuje usluge elektronske uprave u skladu sa članom 17. ovog zakona;
- 4) pruža tehničku podršku korisnicima i na Portalu eUprava objavljuje uputstvo za korišćenje.

Obaveze administratora organa na Portalu eUprava

Član 21.

Administrator organa na Portalu eUprava:

- 1) upravlja nalogima ovlašćenih službenih lica organa i dodeljuje nivoe pristupa;

- 2) obezbeđuje pristup podacima iz elektronskih službenih evidencija organa;
- 3) razvija i postavlja usluge elektronske uprave organa;
- 4) omogućava ovlašćenom službenom licu organa da pruži uslugu elektronske uprave;
- 5) vrši registraciju korisnika, odnosno brisanje u roku od dva radna dana od dana podnošenja zahteva;
- 6) obaveštava korisnika o izvršenoj registraciji, odnosno brisanju iz evidencije;
- 7) obaveštava korisnika usluge elektronske uprave da mu je obezbedio korišćenje Jedinственог elektronskog sandučića;
- 8) obaveštava ovlašćeno službeno lice organa o promeni statusa registrovanog korisnika.

Plaćanje na Portalu eUprava

Član 22.

Korisniku usluge elektronske uprave organ omogućava plaćanje takse i usluge elektronske uprave na Portalu eUprava u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge.

Organ je dužan da prilikom pružanja usluge iz stava 1. ovog člana elektronski prikuplja podatke o izvršenom plaćanju, koji obavezno sadrže:

- 1) podatke o platiocu, i to: jedinstveni matični broj građana i lično ime i adresu platioca;
- 2) podatke o primaocu uplate, i to: lično ime i adresu sedišta primaoca, iznosu i svrsi uplate, broju platnog računa primaocu plaćanja i vremenu plaćanja.

Svrha obrade podataka o ličnosti iz stava 2. ovog člana je vršenje plaćanja elektronske uprave.

Podaci o ličnosti iz stava 2. ovog člana čuvaju se deset godina.

Radi omogućavanja plaćanja iz stava 1. ovog člana, organ može pružati usluge prihvata platnih instrumenata, prenosa novčanih sredstava i druge platne usluge utvrđene zakonom kojim se uređuju platne usluge.

Način pružanja usluga iz stava 5. ovog člana bliže uređuje Vlada.

Prava korisnika usluga elektronske uprave na Portalu eUprava

Član 23.

Korisnik usluga elektronske uprave preko Portala eUprava može da:

- 1) ostvaruje svoja prava i ispunjava obaveze korišćenjem uspostavljenih usluga elektronske uprave;
- 2) podnosi elektronske podneske i komunicira sa organom;
- 3) prima obaveštenja o preduzetim radnjama i donetim aktima nadležnih organa i prati status svog predmeta;
- 4) prima akte nadležnih organa u Jedinственог elektronski sandučić;
- 5) koristi i druge funkcionalnosti Portala eUprava.

Uspostavljanje i vođenje veb portala u elektronskoj upravi

Član 24.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na vođenje Portala eUprava shodno se primenjuju i na druge veb portale određene posebnim zakonom.

Ponovna upotreba

Član 25.

Svako ima pravo na ponovnu upotrebu podataka u komercijalne ili nekomercijalne svrhe.

Zahtev za ponovnu upotrebu podataka podnosi se organu koji raspolaže tim podacima.

Zahtev sadrži naziv organa vlasti, ime, prezime i potrebne adresne podatke, kao i što precizniji opis podataka za koje se traži ponovna upotreba, oblik i način dobijanja podataka za ponovnu upotrebu.

U zahtevu se obavezno navodi svrha ponovne upotrebe traženih podataka.

Organ može odbiti zahtev za ponovnu upotrebu ako se zahtev odnosi na:

- 1) podatke za koja se može ograničiti ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja u skladu zakonom kojim se uređuje slobodan pristup informacijama od javnog značaja;
- 2) podatke u posedu organa kome je upućen zahtev čija je upotreba izvan delokruga poslova koje obavlja, u skladu sa zakonom;
- 3) podatke na kojima postoji isključivo pravo intelektualne svojine;
- 4) podatke organa koji pružaju usluge javnih medijskih servisa ili obavljaju rafiodifuznu delatnost, a koji se odnose na medijske usluge u skladu sa zakonom koji uređuje delatnost javnih medijskih servisa i elektronskih medija;
- 5) podatke koji su rezultat istraživanja obrazovnih i naučnih ustanova, osim biblioteka u ustanovama visokog obrazovanja.

Organ koji odbije zahtev za ponovnu upotrebu zbog zaštite prava intelektualne svojine, dužan je da obavesti o nosiocu prava intelektualne svojine ukoliko mu je poznat, odnosno o licu koje je prenelo prava intelektualne svojine u skladu sa zakonima kojim se uređuje pravo intelektualne svojine.

Organ ne naplaćuje naknadu za ponovnu upotrebu, osim ako to posebnim zakonom nije drugačije utvrđeno.

U slučaju da organ naplaćuje naknadu za ponovnu upotrebu iznos naknade ne sme prelaziti ukupan iznos troškova prikupljanja, proizvodnje, reprodukcije i davanja podataka.

Na postupak ostvarivanja prava na ponovnu upotrebu shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje postupak ostvarivanja prava na slobodan pristup informacijama od javnog značaja.

Licence za ponovnu upotrebu

Član 26.

Organ omogućava ponovnu upotrebu podataka u mašinski čitljivom obliku i otvorenom obliku u skladu sa slobodnom licencom, osim ako posebnim zakonom nije drugačije utvrđeno.

Slobodna licenca omogućava slobodnu ponovnu upotrebu, u komercijalne ili nekomercijalne svrhe, koje uključuju umnožavanje, distribuciju, stavljanje na raspolaganje trećim licima, prilagođavanje i povezivanje sa drugim podacima, integrisanje u poslovne procese, proizvode i servise, izmene, kao i druge ponovne upotrebe.

Slobodna licenca obavezuje na upućivanje na izvor podataka, uključujući naziv organa koji je podatke učinio dostupnim za ponovnu upotrebu, datum preuzimanja, adresu na kojoj se podaci mogu preuzeti, kao i jasnu oznaku svih izmena, uređivanja ili novog dizajna preuzetih podataka.

Portal otvorenih podataka

Član 27.

Organ je dužan da na Portalu otvorenih podataka objavljuje otvorene podatke iz delokruga svoje nadležnosti na način koji omogućava njihovo lako pretraživanje i ponovnu upotrebu.

U svrhu ponovne upotrebe organ nema obavezu da otvorene podatke izradi ili prilagodi ako to zahteva nesrazmeran utrošak vremena ili sredstava.

Pristup podacima iz stava 1. ovog člana omogućen je bez naknade.

Portal otvorenih podataka vodi i održava nadležni organ.

Bliže uslove o uspostavljanju i načinu rada Portala otvorenih podataka, uključujući organizacione i tehničke standarde, uređuje Vlada.

Izrada i održavanje veb prezentacije

Član 28.

Organ je dužan da izradi i održava veb prezentaciju.

Organ je dužan da omogući da sadržaj veb prezentacije bude dostupan i na mobilnim uređajima i pristupačan svakome, a naročito osobama sa invaliditetom.

Veb prezentacija organa izrađuje se u okviru propisanog .rs i .srb domena.

Za objavljivanje veb prezentacija, redovno ažuriranje, tačnost i potpunost objavljenog sadržaja, odgovoran je rukovodilac organa.

Rukovodilac organa dužan je da imenuje administratora veb prezentacije.

Administrator veb prezentacije redovno ažurira sadržaj i izgled veb prezentacije.

Ako organ prestaje sa radom, dužan je da pre dana određenog za prestanak njegovog rada svoje servise i sadržaj veb prezentacije preda organu koji preuzima njegove nadležnosti, a ukoliko takvog organa nema veb prezentacija se arhivira, u skladu sa zakonom, uz obavezu da jasno obeleže datum arhiviranja.

Bliže uslove za određivanje domena, tačnost i potpunost sadržaja veb prezentacije, predstavljanje usluga koje organ pruža, tehničko rešenje, funkcionalnost, pristupačnost, jezik i pismo, grafičko rešenje, dizajn, upotrebljivost, dostupnost, bezbednost, održavanje, ažuriranje i druga pitanja vezana za razvoj veb prezentacija, uređuje Vlada.

Fizička zaštita podataka i čuvanje bezbednosnih kopija

Član 29.

Upravljanje podacima i fizička zaštita podataka vrši se u skladu sa propisima kojima se određuju mere zaštite informaciono-komunikacionih sistema od posebnog značaja.

Radi obezbeđenja neprekidnog funkcionisanja usluga elektronske uprave, skladištenja i čuvanja podataka iz registara, nadležni organ uspostavlja i upravlja Državnim centrom za upravljanje i čuvanje podataka.

Nadležni organ obezbeđuje dodatnu fizičku zaštitu podataka formiranjem sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema radi obezbeđenja neprekidnog funkcionisanja usluga elektronske uprave.

Pristup lokacijama na kojima se nalaze baze podataka i čuvaju bezbednosne kopije imaju samo ovlašćena lica.

Bliže uslove za održavanje i unapređenje Državnog centra za upravljanje i čuvanje podataka uređuje Vlada.

Održavanje, popravka i povlačenje iz upotrebe opreme za rad

Član 30.

Organ obezbeđuje održavanje računarske opreme koja se koristi u elektronskoj upravi, a u slučaju popravki, prethodno sprema bezbednosne kopije podataka, kako bi se sprečio gubitak podataka.

Održavanje i popravka računarske opreme, vrši se isključivo pod kontrolom ovlašćenih lica organa.

U slučaju povlačenja računarske opreme, svi podaci prethodno moraju biti trajno i sigurno izbrisani, a svi mediji za skladištenje i čuvanje podataka uništeni, pod nadzorom ovlašćenih lica organa.

Uslovi za uspostavljanje elektronske uprave

Član 31.

Radi uspostavljanja elektronske uprave organ je dužan da:

- 1) uspostavi odgovarajuću organizaciju poslova i radnih zadataka za elektronsku upravu;
- 2) obezbedi kadrove koji imaju neophodnu stručnost, iskustvo i kvalifikacije za primenu administrativnih i upravljačkih procedura koje odgovaraju standardima i koji su prošli odgovarajuću obuku u oblasti korišćenja informaciono-komunikacionih tehnologija, informacione bezbednosti, zaštite podataka o ličnosti, informacija od javnog značaja i otvorenih podataka;
- 3) obezbedi odgovarajuću opremu i softverska rešenja za poslove koje obavlja;
- 4) uspostavi mehanizam za autorizovani pristup sistemu;
- 5) omogući prijem podnesaka i dostavljanje elektronskim putem kao i praćenja statusa podneska;
- 6) omogući odlaganje priloga i elektronski potpisanih dokumenata u elektronske arhive, automatsko računanje roka čuvanja, upravnu statistiku i različite pretrage i preglede;

- 7) omogući prijem elektronske pošte, automatsko potvrđivanje primljenih poruka, povezivanje sa elektronskim adresama ovlašćenih službenih lica i mogućnost automatskog slanja poruka;
- 8) razvija servise za pribavljanje i ustupanje podataka iz registara i evidencija u elektronskom obliku;
- 9) omogući elektronsko plaćanje taksi i naknada u elektronskoj upravi;
- 10) uspostavi interoperabilnost informacionih sistema koji se koriste u elektronskoj upravi, u skladu sa Listom standarda interoperabilnosti;
- 11) ispunji uslove informacione bezbednosti u skladu sa zakonom;
- 12) vodi evidenciju o korisnicima usluga elektronske uprave, koja sadrži podatke propisane članom 17. ovog zakona;
- 13) omogući utvrđivanje tačnog datuma i vremena podnošenja elektronskih podnesaka;
- 14) obezbedi mogućnost elektronske identifikacije korisnika usluge elektronske uprave;
- 15) vodi evidenciju o podnetim elektronskim podnescima u elektronskoj upravi;
- 16) uspostavlja i vodi registar u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima;
- 17) omogući čuvanje elektronskih podataka i dokumenata u propisanom vremenu kako bi se mogli obezbediti dokazi u upravnom i sudskom postupku;
- 18) osigura čuvanje i zaštitu elektronskih podataka i dokumenata i trajno čuvanje i zaštitu arhivske građe u elektronskom obliku, njeno održavanje, prebacivanje na savremene nosače u propisanim formatima sve do predaje nadležnom arhivu;
- 19) omogući pristup sadržaju i uslugama elektronske uprave svakome, u skladu sa standardima pristupačnosti;
- 20) omogući pristup sadržaju i uslugama elektronske uprave i na mobilnim uređajima.

Bliže uslove za izvršavanje dužnosti iz stava 1. ovog člana propisuje Vlada.

III. ELEKTRONSKO UPRAVNO POSTUPANJE

Uspostavljanje elektronskog upravnog postupanja organa

Član 32.

Pri elektronskom upravnom postupanju organ je dužan da:

- 1) obavesti nadležni organ o početku i prestanku primene elektronskog upravnog postupanja;
- 2) nadležnom organu dostavi listu odgovornih lica ovlašćenih za elektronsko upravno postupanje.

Uslovi za pribavljanje i ustupanje podataka i elektronskih dokumenata

Član 33.

Rukovodilac organa kojem su podaci potrebni za odlučivanje u upravnom postupku određuje ovlašćena službena lica koja mogu da ih pribavljaju, a rukovodilac

organa koji vodi odgovarajuću službenu evidenciju ovlašćuje službena lica koja mogu da ustupaju ove podatke.

Rukovodioci organa nadležnih za odlučivanje u elektronskom upravnom postupanju i organa nadležnih za vođenje službenih evidencija obavještenje o službenim licima ovlašćenim za pribavljanje i ustupanje podataka i dokumenata neophodnih za odlučivanje, pre nego što ovlašćena službena lica počnu da pristupaju tim podacima, dostavljaju jedni drugima i nadležnom organu.

Podatke o ličnosti, i to: jedinstveni matični broj građana, lično ime, adresa, broj telefona i nalog elektronske pošte o ovlašćenim službenim licima iz stava 1. ovog člana, organ prikuplja u svrhu autorizacije pristupa podacima potrebnim za odlučivanje u upravnom postupku.

Podaci o ličnosti iz stava 3. ovog člana čuvaju se trajno.

Organ je dužan da prilikom prijema zahteva, koji je osnov za pokretanje upravnog postupka:

1) obavesti korisnika usluge elektronske uprave o svim podacima koje je u skladu sa zakonom potrebno pribaviti za potrebe vođenja upravnog postupka i o obavezi organa da po službenoj dužnosti pribavi podatke iz službenih evidencija;

2) omogućiti korisniku usluge elektronske uprave da izjavi da će podatke o ličnosti iz službenih evidencija pribaviti sam;

3) obavesti o potrebnim podacima koje je u skladu sa zakonom potrebno pribaviti za potrebe vođenja upravnog postupka, a koji se odnose na treće lica (član porodice, odnosno član porodičnog domaćinstva i sl.), kao i o tome da je pristup tim podacima moguć samo na osnovu pristanka tog lica, u skladu sa zakonom.

Organi koji vode službene evidencije uspostavljaju tehničke uslove za pribavljanje i dostavljanje podataka i dokumenata elektronskim putem, a nadležan organ, preko Servisne magistrale organa obezbeđuje njihovu razmenu.

Ovlašćeno lice organa kojem su potrebni podaci za odlučivanje pri elektronskom upravnom postupanju pri svakom pristupu podacima i dokumentima upućuje upit za pristup koji sadrži podatke o:

1) identitetu ovlašćenog lica;

2) upravnom postupku koji se vodi i broju predmeta za čije rešavanje je neophodno pristupiti podacima;

3) datumu i vremenu pristupa.

Organ koji vodi službenu evidenciju beleži podatke iz stava 7. ovog člana o svakom pojedinačnom pristupu.

Ako se pristup vrši preko Portala eUprava podatke iz stava 7. ovog člana, o svakom pojedinačnom pristupu, beleži nadležni organ.

Ovlašćeno službeno lice organa kojem su potrebni podaci za odlučivanje u elektronskom upravnom postupanju preuzima podatke i dokumenta koji postaju sastavni deo spisa predmeta, tako što se preuzimaju u informacioni sistem organa.

Autentikacija korisnika

Član 34.

Korisnik se u elektronskom upravnom postupanju mora autentikovati.

Za autentikaciju korisnika koristi se elektronska identifikacija u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska identifikacija.

U elektronskom upravnom postupanju koristi se registrovana šema elektronske identifikacije različitog nivoa preko naloga koji je korisniku elektronske usluge dodeljen prilikom registracije na Portalu eUprava ili drugom veb portalu.

Šemu elektronske identifikacije koja se koristi utvrđuje svaki organ pojedinačno na osnovu procene rizika od zloupotrebe i moguće štete od zloupotrebe nastale korišćenjem šeme elektronske identifikacije.

Autorizacija korisnika

Član 35.

Korisniku se u elektronskom upravnom postupanju dodeljuju različiti nivoi pristupa u skladu sa zakonom.

Organ daje ovlašćenja određenom službenom licu za elektronsko upravno postupanje kroz autorizaciju.

Pribavljanje i ustupanje podataka omogućeno je samo između autorizovanih učesnika u cilju obezbeđenja integriteta prenetih podataka.

Federacija identiteta

Član 36.

Nadležni organ dužan je da omogući federaciju identiteta odnosno naloga koji je dodelio korisniku.

Proveru identiteta korisnika prilikom autentifikacije iz člana 34. ovog zakona i autorizacije iz člana 35. ovog zakona vrši nadležni organ, osim u slučajevima kada je u pitanju identitet koji dodeljuje pružalac usluge elektronske identifikacije.

Obaveze organa u komunikaciji sa korisnikom usluge elektronske uprave

Član 37.

Organ je dužan da na svojoj veb prezentaciji, Portalu eUprava i/ili drugom veb portalu objavi listu upravnih postupaka koji se mogu realizovati elektronskim putem, način vođenja elektronskog upravnog postupka i ograničenja pri elektronskom upravnom postupanju.

Elektronski podnesak

Član 38.

Organ je dužan da pripremi elektronske obrasce za podnošenje elektronskih podnesaka.

Elektronski obrasci moraju biti jasni, pregledni i pripremljeni na takav način koji omogućava upis svih podataka neophodnih za efikasno i ekonomično vođenje postupka.

Ukoliko je propisana obaveznost potpisivanja, elektronski podnesak potpisuje registrovanom šemom elektronske identifikacije visokog nivoa pouzdanosti.

Prijem elektronskog podneska

Član 39.

Organ je dužan da omogući prijem elektronskog podneska preko Portala eUprava, drugog elektronskog jedinstvenog upravnog mesta ili drugim putem dostavljanja između organa javne vlasti i stranaka u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski dokument i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju.

Prijem elektronskog podneska evidentira elektronska pisarnica.

Vreme prijema elektronskog podneska je vreme određeno kvalifikovanim elektronskim vremenskim žigom.

Potvrda o prijemu elektronskog podneska šalje se podnosiocu odmah, na isti način na koji je podnesak poslat.

Potvrda sadrži obaveštenje o prijemu elektronskog podneska, datum i vreme prijema i napredni elektronski pečat organa.

Elektronsko dostavljanje

Član 40.

Organ je dužan da uverenje, odluku, rešenje, zaključak, drugi elektronski dokument i/ili podatak iz okvira svoje nadležnosti dostavi korisniku elektronskim putem.

Na zahtev korisnika dostavljanje uverenja, odluka, rešenja, zaključaka i drugih dokumenata u postupku vrši se i u papirnom obliku.

Troškove dostave iz stava 2. ovog člana snosi korisnik koji zahteva dostavu i u papirnom obliku.

Elektronsko dostavljanje elektronskog dokumenta vrši se u Jedinstveni elektronski sandučić korisnika usluga elektronske uprave ili drugim elektronskim putem u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronski dokument i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju.

Potvrda o elektronskoj dostavi

Član 41.

Elektronski dokument smatra se lično preuzetim kada korisnik potvrdi prijem otvaranjem elektronske povratnice organu koja se automatski izrađuje nakon prijema dokumenta u Jedinstveni elektronski sandučić.

Ako nakon elektronske dostave, u zakonom predviđenom roku, organ nije dobio elektronsku povratnicu, dostava elektronskog dokumenta će se ponoviti.

Elektronski dokument i/ili podatak smatra se lično preuzetim kada organ naprednim elektronskim pečatom potvrdi prijem elektronske povratnice.

Ako nakon ponovljene elektronske dostave, u zakonom predviđenom roku, organ nije dobio elektronsku povratnicu automatski se izrađuje obaveštenje o neuspeljoj elektronskoj dostavi.

Organ je elektronsku dostavu obavio onog dana kada je korisnik preuzeo elektronski dokument u skladu sa stavom 1. ovog člana, odnosno u roku od 15 dana nakon dostave obaveštenja iz stava 4. ovog člana.

Potvrda o elektronskoj dostavi sadrži lično ime i adresu korisnika koji se obrađuju u svrhu potvrđivanja identiteta lica kojoj je elektronski dokument dostavljen.

Podaci o ličnosti iz stava 6. ovog člana čuvaju se trajno.

Tehničke uslove elektronske dostave, kao i sadržaj potvrda uređuje Vlada.

Adresa elektronske pošte organa u elektronskom upravnom postupanju

Član 42.

Adresa elektronske pošte organa određena za prijem elektronskog podneska i elektronsku dostavu pri elektronskom upravnom postupanju objavljuje se na veb prezentacijama organa, na Portalu eUprava i/ili na drugom veb portalu.

Adresa elektronske pošte za prijem elektronskih podnesaka i elektronsku dostavu dodeljuje se organima državne uprave i organima teritorijalne autonomije na domenu gov.rs, odnosno upr.srb, a organima jedinica lokalne samouprave ls.gov.rs, odnosno ls.upr.srb.

Nadležni organ dužan je da otvori nalog za elektronsku poštu u roku od pet radnih dana od podnošenja zahteva za njeno otvaranje i njemu dodeli Jedinствeni elektronski sandučić.

IV. NADZOR

Nadležnost

Član 43.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i na osnovu njega donetih propisa vrši ministarstvo nadležno za razvoj elektronske uprave.

V. KAZNE NE ODREDBE

Prekršajna odgovornost

Član 44.

Novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj glavni administrator veb portala ako:

- 1) ne upravlja radom veb portala iz člana 20. stav 1. tačka 1) ovog zakona;
- 2) ne omogućava kontinuirani rad veb portala iz člana 20. stav 1. tačka 2) ovog zakona.

Član 45.

Novčanom kaznom od 5.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj administrator organa na veb portalu ako ne upravlja nalogima ovlašćenih službenih lica organa i ne dodeljuje adekvatne nivoe pristupa iz člana 21. stav 1. tačka 1) ovog zakona.

Član 46.

Novčanom kaznom od 30.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu ovlašćeno za vođenje elektronskih registara ako:

- 1) ne uspostavi i ne vodi elektronski registar na osnovu službenih evidencija za koje je nadležan iz člana 10. stav 1. ovog zakona;
- 2) ne uredi posebnim aktom način razmene, vođenja održavanja, čuvanja i korišćenja podataka, upotrebu identifikacione oznake i druga pitanja od značaja za vođenje elektronskog registra iz člana 10. stav 4. ovog zakona;
- 3) ne dostavi podatke iz službenih evidencija neophodne za vođenje elektronskog registra drugom organu iz člana 11. stav 6. ovog zakona;
- 4) ne izvrši proveru iz člana 11. stav 2. ovog zakona;

5) ne koristi jedinstvene šifarnike pri razmeni podataka iz javnih elektronskih registara iz člana 11. stav 4. ovog zakona.

Član 47.

Novčanom kaznom od 30.000 do 150.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu ako:

1) ne omogući elektronsko upravno postupanje i druge elektronske upravne radnje na Portalu eUprave iz člana 18. stav 1. tač. 1) – 9) ovog zakona;

2) pređe na elektronsku upravu, a ne ispuni uslove iz člana 31. stav 1. tač. 1) – 20) ovog zakona;

3) ne pripremi elektronske obrasce za podnošenje zahteva, predloga, prijava, molbi, žalbi, predstavki, prigovora, obaveštenja, saopštenja i drugu vrstu pisanog obraćanja organu pri elektronskom upravnom postupanju iz člana 38. stav 1. ovog zakona;

4) ne omogući prijem elektronskih podneska iz člana 39. ovog zakona;

5) ne dostavi elektronskim putem odluku ili drugi akt iz okvira svoje nadležnosti ukoliko korisnik zahteva elektronsko dostavljanje iz člana 40. ovog zakona.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 48.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za uspostavljanje Servisne magistrale organa

Član 49.

Servisnu magistralu organa iz člana 9. ovog zakona nadležni organ će uspostaviti u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za uspostavljanje registara i evidencija u elektronskom obliku

Član 50.

Organi su dužni da uspostave registre i evidencije u elektronskom obliku u skladu sa članom 10. ovog zakona u roku od 36 meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za uspostavljanje Metaregistra

Član 51.

Metaregistar iz člana 13. ovog zakona nadležni organ uspostaviće u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za izradu softverskih rešenja

Član 52.

Softversko rešenje iz člana 16. ovog zakona nadležni organ uspostaviće u roku od 36 meseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za elektronsko upravno postupanje

Član 53.

Organi su dužni da omoguće prijem svih vrsta podnesaka u skladu sa članom 39. ovog zakona preko Portala eUprava ili drugog veb portala u roku od 18 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za prenos registara i naloga elektronske pošte na servere u Republici Srbiji

Član 54.

Organi čiji su registri i nalozi elektronske pošte pre stupanja na snagu ovog zakona smešteni na serverima van Republike Srbije dužni su da te registre i naloge u skladu sa članom 10. ovog zakona smeste na servere u Republici Srbiji, u roku od 18 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 55.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 97. tačka 16. Ustava Republike Srbije, kojom je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje organizaciju, nadležnost i rad republičkih organa.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razvoj elektronske uprave u Republici Srbiji, i pored brojnih strateških dokumenata, odvija se uglavnom stihijski, nestandardizovano i bez kontrole na centralnom (republičkom) nivou. Među problemima izdvajaju se¹:

- nedovoljna usklađenost i harmonizacija sa evropskim propisima (npr. *Reuse Directive; Open data Directive; Trust Service Regulation, Cyber-security Resolution*);
- informacioni sistemi i registri su u nadležnosti različitih državnih organa, agencija i institucija, pri čemu nije obezbeđeno njihovo usklađeno funkcionisanje;
- postoje registri koji sadrže isti tip podataka (npr. Adresni registar, Registar prebivališta i Centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja), pri čemu oni nisu međusobno usaglašeni;
- podaci koji se vode u informacionim sistemima i registrima nisu uvek ažurni i tačni;
- razmena i usklađivanje podataka između različitih sistema su donekle definisane ali samo između pojedinih organa;
- ne postoje precizno definisane procedure za razmenu podataka, posebno kada registre vode različite institucije (npr. u slučaju prijave smrti potrebno je tu informaciju iz Centralnog registra Matičnih knjiga preneti u niz drugih registara – u Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje, Republički geodetski zavod, sudski registar, itd);
- do sada su institucije uglavnom samostalno razvijale rešenja iz domena elektronske uprave, koja su zadovoljavala isključivo njihove potrebe, zbog čega ta rešenja nisu projektovana da budu interoperabilna sa drugim sistemima i da odgovore potrebama drugih;
- institucije, organi i agencije koje održavaju informacione sisteme i registre iz svoje nadležnosti odnose se prema njima kao vlasnici podataka i nerado ih dele sa drugima;
- ne postoji jedinstven nacionalni sistem registara koji će urediti i garantovati konzistentnost podataka (ne postoje jasno definisane procedure za unos, promenu i brisanje podataka u sistemu registara);

---

¹ Strategija razvoja elektronske uprave u Republici Srbiji za period 2015-2018., Beograd

- nabavka opreme i softvera ne vrši se centralizovano na osnovu ukupnih realno utvrđenih potreba, što nepotrebno povećava troškove nabavke i ne obezbeđuje efikasno i potpuno korišćenje resursa;
- lokalna samouprava pribegava sopstvenim rešenjima, a kako su ona često finansirana iz različitih izvora, ne postoji usklađenost i interoperabilnost;
- strah od centralizacije otežava jedinstvenost rešenja;
- odsustvo kontrole omogućava različite pristupe i odgovornosti;
- neatraktivnost poslova otežava zapošljavanje profesionalno kompetentnih stručnjaka iz oblasti informacionih sistema i primene informaciono-komunikacionih tehnologija.

Ovakvo stanje je posledica razvoja elektronske uprave prvenstveno po pojedinačnim republičkim, pokrajinskim organima i organizacijama ili onih koji su osnovani na nivou jedinica lokalne samouprave, bez prethodnog definisanja jedinstvenog sistema registara podataka, tehničkih zahteva interoperabilnosti i procedura postupanja sa podacima.

Nedovoljno precizne pravne norme utiču na kvalitet projektnih rešenja servisa elektronske uprave. U brojnim postupcima u kojima postoje zahtevi za pismenom formom, uručenjem u pismenoj formi službenih aktata onemogućeno je elektronsko pružanje usluga tokom celog postupka. To povećava troškove za građane, privredu, nevladin sektor i upravu. Servisi nisu u dovoljnoj meri korisnički orijentisani. Uvođenje informaciono-komunikacionih tehnologija nije praćeno ili im nije prethodila funkcionalna analiza, uklanjanje nepotrebnih procedura ili radnji, pojednostavljenje, uspostavljanje jedinstvenog upravnog mesta i sl. Takođe, nisu primenjivane metode evaluacije elektronske uprave u onim organima u kojima je ona već uvedena (npr. *The UN E-Government Model, The Brown University (West) Model, The Accenture Model*). Umesto da se koriste prednosti elektronskog načina pružanja usluga, često se vrši samo digitalno reprodukovanje „sveta papira”. Svi upravni postupci kopiraju se u elektronsko okruženje, uvode se elektronski obrasci, a proces ostaje isti. Umesto da se određeni podaci (polja u obrascima) ukinu i pojednostavi sam postupak, sve ostaje isto.

Najčešće su upravni postupci u kojima se odlučuje o pravima, obavezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih lica komplikovani, skupi i za posledicu imaju različit nivo sofisticiranosti elektronskih usluga, u zavisnosti od razumevanja i volje donosioca odluka. U pogledu niza pitanja, još uvek, postoji nesigurnost (npr. Pojedini sudovi prihvataju elektronske podnesake u skladu sa Zakonom o elektronskom dokumentu, a neki odbijaju i tumače Zakon drugačije. Pojedine lokalne samouprave dozvoljavaju podnošenje zahteva bez elektronskog potpisivanja, a neke ne) zbog nedostatka iskustva, kao, na primer, u domenu elektronskog upravljanja dokumentima. Isto tako, prisutan je i paralelizam, odnosno da sa „papirnim” postupanjem postoji i elektronsko, što je posledica uticaja brojnih faktora (npr. nedovoljna znanja i veštine onemogućavaju doslednu i pouzdanu primenu elektronskog upravljanja dokumentima).

Jedan od ključnih ciljeva Zakona o elektronskoj upravi je da se smanjenjem pravnih prepreka olakša elektronska komunikacija građana, pravnih lica i nevladinih organizacija sa organom uprave, kao i između organa uprave. Posebno je značajna komunikacije između domaće uprave i nacionalnih uprava drugih zemalja ili sa međunarodnim organizacijama. Suština je da se omoguće jednostavniji, otvoreniji, transparentniji, sigurniji, korisniji i efikasniji elektronski javni servisi. Uz to se preciznom regulacijom načina korišćenja informaciono-komunikacione infrastrukture, registara i softverskih rešenja u javnoj upravi olakšavaju komunikacije i postupanje između organa i između njih i institucija i građana.

Pošlo se od sledećih osnovnih pretpostavki:

- da je neophodno regulisati **način korišćenja osnovne infrastrukture** - mreže državnih organa, kontrolne mehanizme i kaznenu politiku u slučaju nepoštovanja odredbi koje će urediti uspostavljanje interoperabilnosti među informacionim sistemima organa i njihovih veb servisa, povezivanje informacionih sistema organa javne uprave na servisnoj magistrali (*Government Service Bus*), uspostavljanje državne komunikacione mreže i izrade jedinstvenog (*Disaster&Recovery*) rešenja, unapređivanje i propisivanje pravila za korišćenje mrežne i serverske infrastrukture elektronske uprave, klasifikaciju podataka, definisanje pravila za ponovnu upotrebu podataka koji su već u sistemu javne uprave, adekvatno dugotrajno čuvanje podataka i definisanje pravila zaštite podataka;
- da je sam Zakon **jedan od stubova** funkcionisanja elektronske uprave, ali ne i dovoljan, te da je neophodno doneti i druge zakone, međusobno uskladiti postojeće, harmonizovati ceo sistem sa evropskim pravom i obezbediti skup podzakonskih akata kojim se operacionalizuju određena zakonska rešenja;
- da se menja sistem upravljanja i usmerava ka **menadžmentu i sistemu za podršku strateškom odlučivanju** kroz institucionalno uspostavljanje **Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu**;
- da primena Zakona zahteva **organizacione promene** u načinu realizacije upravnih procesa koji se orijentišu prema životnim situacijama fizičkih i pravnih lica, reorganizuju i nude kao administrativne usluge organa, što se može postići samo njihovom odgovarajućom organizacijom i definisanjem realne misije, vizije, strategije i plana realizacije. Pri tome, moraju se stvoriti i odgovarajući organizacioni uslovi i klima za rad profesionalno kompetentnih stručnjaka koji poseduju odgovarajuća znanja, veštine i alate.

Sve pretpostavke imaju za cilj olakšavanje elektronske komunikacije sa upravom, tako što obezbeđuju da elektronske upravne usluge budu usluge od poverenja koje se ostvaruju preko kvalifikovanog elektronskog potpisa, elektronskog pečata, elektronskog vremenskog žiga, elektronskog dokumenta, elektronske identifikacije, elektronske identifikacione oznake i drugih dozvoljenih postupaka. Zbog toga je bilo neophodno urediti i komunikaciju putem elektronske pošte, kao i utvrđivanje elektronskih obrazaca koji se mogu koristiti i kroz druge nivoe elektronske identifikacije podnosioca zahteva.

III. OBJAŠNENJE POJEDINAČNIH REŠENJA

Prilikom izrade Zakona o elektronskoj upravi pojavile su se sledeće dileme:

- 1) da li odredbe Zakona treba da budu opšte i da se ostavi mogućnost da se drugim zakonima² i podzakonskim aktima dalje uređuju određena pitanja vezana za elektronsku upravu;
- 2) da se Predlogom zakona što je moguće detaljnije i sveobuhvatnije, uredit što veći broj pitanja, a naročito:

² Npr. U Austriji The eGovernment Act and the General Law on Administration Processes and the Electronic Signature Act, <https://www.digitales.oesterreich.gv.at/site/6514/default.aspx>

- (1) **način postupanja** državnih organa, organa teritorijalne autonomije, organa jedinica lokalne samouprave i preduzeća, ustanova, organizacija, posebnih organa i pojedinca kojima su poverena javna ovlašćenja kada neposredno primenjujući propise iz odgovarajuće upravne oblasti, odlučuju o pravu, obavezi ili pravnom interesu stranke, ili o procesnim pitanjima,
- (2) **način na koji organi uspostavljaju i vode registre**, elektronski upravljaju podacima i dokumentima, izdaju uverenja, postavljaju i koriste portale i veb prezentacije, pružaju informacije elektronskim putem i preduzimaju druge radnje u elektronskom obliku,
- (3) **elektronsku komunikaciju** organa sa fizičkim i pravnim licima ukoliko je to propisano zakonom kojim se uređuje taj postupak,
- (4) **elektronsko postupanje** drugih državnih organa kada neposredno primenjujući propise odlučuju/rešavaju u odgovarajućim postupcima i/ili preduzimaju elektronske upravne radnje, na pitanja koja posebnim zakonima nisu posebno uređena.

Ove dileme i pitanja utoliko su bili složeniji što ne postoji u nacionalnim pravima u Evropi i naročito u našem regionu mnogo modela ovakvog zakona. Naime, postoji Zakon Republike Crne Gore³ kojim sa na prvi način reguliše elektronska uprava.

Drugo rešenje donekle je dato u Predlogu zakona o elektronskoj upravi Nemačke⁴, SAD⁵ i Italije⁶.

Opredeljenje je bilo **za drugu opciju**, jer postojeći pojedinačni propisi na različit način uređuju određena pitanja koja je neophodno jedinstveno urediti, kako bi se uspostavila interoperabilnost i omogućila efikasnost u javnoj upravi.

U OSNOVNIM ODREDBAMA definisani su: predmet, primena zakona, kao i odnos prema drugim zakonima i značenje pojedinih izraza. Zatim su definisana osnovna načela, a to su načelo efikasnosti upravljanja opremom; načelo sigurnosti elektronske uprave i načelo zabrane diskriminacije. Propisana načela omogućiće efikasno i bezbedno upravljanje opremom u elektronskoj upravi, kao i jednak pristup uslugama elektronske uprave i ravnopravnost ostvarivanja prava svima, u skladu sa ovim zakonom. Usluge elektronske uprave pružaće se na način koji obezbeđuje pristup i korišćenje osobama sa invaliditetom bez tehničkih, audio-vizuelnih, semantičkih i jezičkih ograničenja.

³ Zakon o elektronskoj upravi, "Sl. listu cg", br. 32/2014

⁴ Act to promote electronic government, http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/EN/News/egovernment.pdf?__blob=publicationFile

⁵ E-Government Act of 2002. <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ347/pdf/PLAW-107publ347.pdf>

⁶ Codice Amministrazione Digitale, <http://www.agid.gov.it/agid/quadro-normativo/codice-amministrazione-digitale>

U delu propisa koji se odnosi na **INFRASTRUKTURU U ELEKTRONSKOJ UPRAVI**, u Predlogu zakona predviđeno je uspostavljanje Jedinственe informaciono-komunikacione mreže elektronske uprave radi omogućavanja interoperabilnosti i standardizacije, kao i obezbeđenja poštovanja njihove primene⁷. Takođe definisana je i Servisna magistrala organa preko koje se vrši razmena podataka i pristup registrima. Četiri člana Predloga zakona uređuju uspostavljanje i vođenje elektronskih registara, korišćenje podataka iz osnovnih registara, uspostavljanje i vođenje jedinstvenih šifarnika, uspostavljanje i vođenje elektronskog Metaregistra. Pravo na elektronsku poštu (pravo na nalog elektronske pošte) je, takođe, definisano u ovom delu. Ostale odredbe odnose se na obaveze stranaka i organa, kao i na to šta se podrazumeva pod jedinstvenim elektronskim sandučićem. Posebnim članom uređeno je softversko rešenje koje omogućava korišćenje usluga elektronske uprave, kao što su, između ostalog, vođenje registara i evidencija u elektronskom obliku, kao i automatsko evidentiranje dospelih podnesaka, formiranje dokumenta na unapred pripremljenom obrascu, upis zabeleške u dokument, evidenciju o kretanju dokumenta, elektronsko praćenje statusa dokumenta, elektronsko vođenje postupka u skladu sa propisanim rokovima, elektronsko potpisivanje i slanje dokumenata, dostavljanje dokumenta i automatsko evidentiranje dostavnice kao dela dokumenta i dr. U narednim odredbama propisan je *Portal eUprava*, rad organa, ovlašćeno lice, korišćenje; rukovanje podacima o korisnicima, plaćanje i obaveze organa i glavnog administratora. Odredbama Predloga zakona uređeno je korišćenje otvorenih podataka i/ili dokumenata organa od strane fizičkih ili pravnih lica za komercijalne i nekomercijalne svrhe drugačije od prvobitne za koju su bili izrađeni (zahtev za korišćenje podataka, naknade za ponovnu upotrebu podataka, licence za ponovnu upotrebu podataka). Propisano je i da Portal otvorenih podataka vodi i održava nadležni organ u smislu ovog zakona, kao i da bliže uslove o uspostavljanju i načinu rada Portala otvorenih podataka, uključujući organizacione i tehničke standarde, uređuje Vlada. Na kraju je uređena i obaveza izrade veb prezentacije organa, sadržaj, izgled, tehnička rešenja i funkcionalnost veb prezentacije, odgovornost za objavljivanje, ažuriranje, tačnost i potpunost sadržaja kao i arhiviranje sadržaja o radu organa. U okviru ovog dela posebnim članom se utvrđuju uslovi za prelazak na elektronsku upravu (propisano je 20 uslova koji se moraju ispuniti).

Treća glava propisa uređuje **ELEKTRONSKO UPRAVNO POSTUPANJE** i obuhvata: uspostavljanje elektronskog upravnog postupanja organa, uslove za pribavljanje i ustupanje podataka i dokumenata, autentifikaciju i autorizaciju korisnika, obaveze organa u komunikaciji organa sa korisnicima u elektronskom upravnom postupanju. Uređeno je i pitanje elektornog podneska, njegovog prijema, kao i elektronsko dostavljanje. Jedan član Predloga zakona uređuje naloge elektronskih adresa u elektronskom upravnom postupanju organa i obaveze autorizovanih ovlašćenih službenih lica.

Četvrtom glavom propisa obuhvaćen je **NADZOR** nad sprovođenjem Predloga zakona i na osnovu njega donetih propisa koji je poveren ministarstvu

⁷ Strategija razvoja informacionog društva koristi termin „*zajednička mreža državnih organa*”. Na sajtu Uprave za zajedničke poslove državnih organa u okviru ... delokruga rada alineja treća navedeno je „*jedinstvena računarsko-telekomunikaciona mreža državnih organa*”, a Uredba o Upravi za zajedničke poslove državnih organa u članu 2. stav 1. koristi termin „*računarska mreža republičkih organa*”.

nadležnom za razvoj elektronske uprave, u kojem je potrebno formirati unutrašnju organizacionu jedinicu koja bi bila nadležna da sprovodi nadzor.

Petom glavom propisa predviđene su **KAZNENE ODREDBE**, odnosno prekršajna odgovornost glavnog administratora veb portala, administratora organa na veb portalu, odgovornog lica u organu koje je ovlašćeno za vođenje elektronskih registara i odgovornog lica u organu, ukoliko postupaju suprotno određenim odredbama Predloga zakona.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE koje obuhvataju: rok za donošenje podzakonskih akata (šest meseci), rok za uspostavljanje servisne magistrale za razmenu podataka iz registara organa (12 meseci), rok za uspostavljanje registara i evidencija u elektronskom obliku (36 meseci), rok za uspostavljanje Metaregistra (12 meseci), rok za izradu softverskih rešenja, rok za elektronsko upravno postupanje, rok za prenos registara i informacionih sistema na servere u Republici Srbiji (12 meseci), kao i stupanje na snagu zakona.

Predloženi rokovi izgledaju kratko, no mnoge od ovih aktivnosti su započete, a neke i skoro okončane. Godinu dana, odnosno tri godine je maksimano vreme za uspostavljanje delova sistema i prelazak na elektronsku upravu.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA O ELEKTRONSKOJ UPRAVI

Sredstva za realizaciju Zakona o elektronskoj upravi, planirana su Zakonom o budžetu Republike Srbije za 2018. godinu („Službeni glasnik RS”, broj 113/17), sa projekcijama za 2019. i 2020. godinu, u okviru limita određenog od strane Ministarstva finansija, u iznosu od 270.000.000,00 dinara, Razdeo 3, Glava 3.24 – Kancelarija za informacione tehnologije i elektronsku upravu, Funkcija 140, Program **0614 Informacione tehnologije i elektronska uprava**.

U okviru Programa 0614 za **Projekat 5002 Uspostavljanje CERT-a**, predviđena su sredstva za 2018. godinu u iznosu od 25.000.000,00 dinara, i za 2019. godinu u iznosu od 25.000.000,00 dinara.

Finansijska sredstva za 2018. godinu su predviđena u okviru odobrenog limita za 2018. godinu od strane Ministarstva finansija.

Takođe, finansijska sredstva za sprovođenje predviđenih zakonskih rešenja biće obezbeđenja i od strane donatora i procena je da će iznositi oko 2.000.000 USD.

ANALIZA EFEKATA

ZAKON O ELEKTRONSKOJ UPRAVI

1) Koji su problemi koje zakon treba da reši?

Proces reforme javne uprave je spoj stvaranja i implementacije horizontalnih politika čija ukupna realizacija dovodi do velikih promena u organizacionom i operativnom ustrojstvu javne uprave Srbije. Prema Strategiji reforme javne uprave i Akcionom planu reforme javne uprave, reformski proces je projektivan kao sveobuhvatan dubinski proces koji iz korena menja upravu Srbije na svim nivoima. To je, pored ekonomskog osnaživanja i vladavine prava, ključ i za proces integracije Srbije u EU i prepoznat je kao pokretačka snaga za ukupnu promenu.

Oblast elektronske uprave je deo reforme javne uprave, što je istaknuto i u Strategiji reforme javne uprave iz 2014. godine. U ovom dokumentu posebni deo posvećen je eUpravi njenim ciljevima, značaju, podacima (prikupljanju i razmeni), kao i izazovima (razvoj i nužnosti koordinacije i saradnje između organa državne uprave; pravnoj regulativi; upravnim postupcima i procesima i njihovoj digitalizaciji i automatizaciji; podizanju kompetencija sa povećanjem nivoa znanja i primeni standarda informatičke pismenosti; kao i informacionoj bezbednosti). Značaj koji se pridaje eUpravi proizlazi i iz obaveze Vlade da koordinira delovanje i sprovođenje njenog planiranja i implementacije.

Značajan deo ocene razvoja elektronske uprave u Strategiji iz 2014. bio je rezultat dokumenta Revizija realizacije akcionog plana 2009 - 2012. koji je pripremljen u okviru projekta Podrška razvoju elektronske uprave. Akcioni plan razvoja elektronske uprave za period od 2009. do 2013. godine bio je zasnovan na tehnološkim i zakonodavnim pitanjima, a evaluacija ostalih strateških domena ostvarena je kroz sprovođenje intervjua sa ključnim akterima Strategije elektronske uprave.

Dve ključne strategije bile su usmerene samo na razvoj elektronske uprave: jedna za period od 2009. do 2013. godine (Strategija razvoja elektronske uprave u Republici Srbiji za period od 2009. do 2013. godine⁸) i druga za period od 2015. do 2018. godine (Strategija razvoja elektronske uprave u Republici Srbiji za period od 2015-2018. godine⁹). Druga Strategija, pored delova kao što su metodologija korišćena za definisanje; vizija, ciljevi i strateški pravci reforme javne uprave; analiza postojećeg stanja; ciljevi Strategije; kao i finansijski efekti, obuhvata i Akcioni plan za sprovođenje strategije za period od 2015-2016. godine, u kome su razrađene i terminirane aktivnosti sprovođenja Strategije. Kao opšti apostrofirana su 4 cilja, a specifičnih 5 ciljeva se odnose na: institucionalne i pravne okcire; interoperabilnost; registre; nove usluge i znanje zaposlenih u javnoj upravi i građana. U toku je izrada Akcioni plan za sprovođenje strategije za period od 2017-2018. godine, koji će obuhvatiti sve nerealizovane aktivnosti iz predhodnog perioda i predvideti nove aktivnosti koje će unaprediti strateške ciljeve Strategije.

---

¹⁰

http://www.digitalnaagenda.gov.rs/media/docs/strategija_i_akcioni_plan_za_razvoj_elektronske_uprave_do_2013-_godine.pdf

⁹ <http://www.mduls.gov.rs/doc/Strategija%20razvoja%20eUprave%20sa%20AP%202015-2018.pdf>

- Razvoj elektronske uprave u Republici Srbiji, i pored brojnih strateških dokumenata, odvija se uglavnom stihijski, nestandardizovano i bez kontrole na centralnom (republičkom) nivou. Među problemima, javlja se i nedovoljna usklađenost nacionalnih propisa i harmonizacija sa evropskim propisima (npr. *Reuse Directive*; *Open data Directive*; *Trust Service Regulation*, *Cyber-security Resolution*);

izdvajaju se¹⁰:

- informacioni sistemi i registri su u nadležnosti različitih državnih organa, agencija i institucija, pri čemu nije obezbeđeno njihovo usklađeno funkcionisanje (pošto nije na jedinstven način propisan način uspostavljanja i vođenja registara, niti su poštovani standardi interoperabilnosti nije omogućena razmena podataka između organa i organizacija);
- postoje registri koji sadrže isti tip podataka (npr. Adresni registar, Registar prebivališta i Centralni registar obaveznog socijalnog osiguranja) pri čemu oni nisu međusobno usaglašeni i podaci koji se vode u informacionim sistemima i registrima nisu uvek ažurni i tačni, odnosno postojeći propisi ne obavezuju organe da preuzimaju podatke iz informacionih sistema i registara i vode ih na uniforman način;
- razmena i usklađivanje podataka između različitih sistema su donekle definisane ali samo između pojedinih organa i ne postoje precizno definisane procedure za **razmenu podataka**, posebno u slučaju kada registre vode različite institucije (npr. u slučaju prijave smrti potrebno je tu informaciju iz Centralnog registra Matičnih knjiga preneti u niz drugih registara – u Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje, Republički geodetski zavod, sudski registar, itd), s tim da je uzrok ovog problema nepostojanje systemske metodologije za razmenu i usklađivanje podataka što za posledicu ima postojanje nedovoljno pouzdanih podataka u sistemu i relativno velike ili nepotrebne administrativne troškove prilikom razmene podataka između javnopravnih subjekata;
- do sada su institucije uglavnom samostalno razvijale rešenja iz domena elektronske uprave, koja su zadovoljavala isključivo njihove potrebe, zbog čega ova rešenja nisu projektovana da budu interoperabilna sa drugim sistemima i da odgovore potrebama drugih;
- institucije, organi i agencije koje održavaju informacione sisteme i registre iz svoje nadležnosti odnose se prema njima kao vlasnici podataka i nerado ih dele sa drugima, kao uzrok ovog problema javlja se nedovoljna transparentnost podataka što za posledicu ima otežanu komunikaciju između organa;
- ne postoji jedinstven nacionalni sistem registara koji će urediti i garantovati konzistentnost podataka (ne postoje jasno definisane procedure za unos, promenu i brisanje podataka u sistemu registara);
- nabavka opreme i softvera ne vrši se centralizovano na osnovu ukupnih realno utvrđenih potreba, što nepotrebno povećava troškove nabavke i ne

---

¹⁰ Strategija razvoja elektronske uprave u Republici Srbiji za period 2015-2018., Beograd

obezbeđuje efikasno i potpuno korišćenje resursa (kao uzrok ovog problema javlja se neusklađenost javnih nabavki sa realnim potrebama u delu koji se dosni na nabavku softvera i opreme, što za posledicu ima nejednaku tehničku opremljenost i kapacitete javnopravnih subjekata za upravno postupanje,

- lokalna samouprava pribegava sopstvenim rešenjima, a kako su ona često finansirana iz različitih izvora, ne postoji usklađenost i inoperabilnost i postoji izražen strah od centralizacije koji otežava jedinstvenost rešenja; (što za **uzrok** ima neuskađenost upravnog postupanja po nivoima teritorijalne nadležnosti (republički, pokrajinski i lokalni nivo) a za **posledicu** nejednak pristup zajedničkim sistemskim problemima prilikom upravnog postupanja
- odsustvo kontrole omogućuje različite pristupe i odgovornosti, (što za uzrok ima nedovoljna poveznost republičkog nivoa vlasti sa lokalnim a kao posledicu odsustvo sistemske kontrole koja bi trebalo da otkloni različite pristupe prilikom upravnog postupanja;
- neatraktivnost poslova otežava zapošljavanje profesionalno kompetentnih stručnjaka iz oblasti informacionih sistema i primene informaciono-komunikacionih tehnologija (što za uzrok ima nedovoljno razvijeno elektronsko upravno postupanje i relativno skromno korišćenje IT kapaciteta a kao posledicu manjak uskostručnih kadrova iz IT oblasti
- pravni okvir nije na odgovarajući način zaokružen i usklađen što dozvoljava proizvoljnosti u primeni, naročito u oblasti dostavljanja elektronskih dokumenata, čuvanja i arhiviranja, kao i rekorišćenja podataka i informacija (što za uzrok ima postojanje velikog broja nedovoljno usklađenih i nejasnih propisa u delu koji se odnosi na dostavljanje elektronskih dokumenata, kao i na čuvanje, arhiviranje i rekorišćenja podataka i informacija, a kao posledicu pravnu nesigurnost;
- prisutan je problem informacione bezbednosti i zaštite podataka odgovarajućim evropski kompatibilnim rešenjima;
- izostanak odgovarajućih mehanizama zaštite (naročito, organizacionih i tehničkih) otežana je nepostojanjem podzakonskih akata koji regulišu funkcionisanje CERT-ova, tako da organ, institucija, agencija, organizacija sama o tome odlučuje, što za posledicu ima nedovoljno razvijen sistem zaštite elektronskih podataka.

Ovakvo stanje je posledica razvoja elektronske uprave prvenstveno po pojedinačnim republičkim, pokrajinskim organima i organizacijama ili onih koji su osnovani na nivou jedinica lokalne samouprave, bez prethodnog definisanja nacionalnog sistema registara podataka, tehničkih zahteva interoperabilnosti i procedura postupanja sa podacima.

Nedovoljno precizne pravne norme utiču na kvalitet projektnih rešenja servisa

elektronske uprave. U brojnim postupcima u kojima postoje zahtevi za pismenom formom, uručenjem u pismenoj formi službenih aktata onemogućeno je elektronsko pružanje usluga tokom celog postupka. To povećava troškove za građane, privredu, nevladin sektor i upravu. Servisi nisu u dovoljnoj meri korisnički orijentisani. Uvođenje informaciono-komunikacionih tehnologija nije praćeno ili im mu nije prethodila funkcionalna analiza, uklanjanje nepotrebnih procedura ili radnji, pojednostavljenje, uspostavljanje jedinstvenog upravnog mesta i sl. Takođe, nisu primenjivane metode evaluacije elektronske uprave u onim organima u kojima je ona već uvedena (npr. *The UN E-Government Model, The Brown University (West) Model, The Accenture Model*). Umesto da se koriste prednosti elektronskog načina pružanja usluga, često se vrši samo digitalno reprodukovanje "sveta papira". Svi upravni postupci se kopiraju u elektronsko okruženje, uvode se elektronski obrasci, a proces ostaje isti. Umesto da se određeni podaci (polja u obrascima) ukinu i pojednostavi sam postupak, sve ostaje isto.

Najčešće su upravni postupci u kojima se odlučuje o pravima, obavezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih lica komplikovani, skupi i za posledicu imaju različit nivo sofisticiranosti elektronskih usluga, u zavisnosti od razumevanja i volje donosioca odluka. U pogledu niza pitanja, još uvek, postoji nesigurnost (npr. Pojedini sudovi prihvataju elektronske podnesake u skladu sa Zakonom o elektronskom dokumentu, a neki odbijaju i tumače Zakon drugačije. Pojedine lokalne samouprave dozvoljavaju podnošenje zahteva bez elektronskog potpisivanja, a neke ne.) zbog nedostatka iskustva, kao, na primer, u domenu elektronskog upravljanja dokumentima. Isto tako, prisutan je i paralelizam, odnosno da sa "papirnim" postupanjem postoji i elektronsko, što je posledica uticaja brojnih faktora (npr. nedovoljna znanja i veštine onemogućavaju doslednu i pouzdanu primenu elektronskog upravljanja dokumentima).

Institucionalni okvir

Prilikom procene trenutne situacije konstatovano je da među organima postoje velike razlike u pogledu implementacije elektronskih servisa i korišćenja informaciono-komunikacionih tehnologija. Neki organi već pružaju visok transakcioni nivo usluga elektronske uprave svojim korisnicima (npr. u postupku registracije vozila), dok postoje organi koji tek počinju da uspostavljaju elektronske servise.

Od 2010. godine u funkciji je centralna tačka pristupa uslugama elektronske uprave - nacionalni Portal eUprava koji ima razvijene sledeće funkcionalnosti:

- mogućnost elektronskog potpisivanja elektronskog dokumenta kvalifikovanim elektronskim sertifikatom i vremenskim žigom;
- mogućnost *online* podnošenja zahteva i dodavanja priloga u digitalnoj formi (elektronski dokument);
- elektronsko plaćanje taksi;
- izdavanje elektronskog vremenskog žiga;
- zakazivanje termina za usluge (lična dokumenta, registracija vozila, podnošenje dokumenata za restituciju);
- eParticipacija za aktivno učešće građana i svih zainteresovanih lica u raspravama na predlog teksta zakona i strategija.

Realizovane su i brojne usluge koje uključuju razmenu strukturiranih podataka među aplikacijama različitih organa (veb servisi).

Direkcija za elektronsku upravu donela je **Smernice za izradu veb prezentacija organa državne uprave, organa teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave v.5.0**¹¹ usklađene sa evropskom regulativom i standardima, koje obezbeđuju standardizaciju internet prezentacija, ali, pre svega, podstiču objavljivanje elektronskih usluga na sajtovima organa i na Portalu eUprava. Direkcija je bila organ uprave u sastavu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave i obavljala stručne poslove i poslove državne uprave koji se odnose na¹²:

- usklađivanje i unapređivanje razvoja i funkcionisanja informacionih sistema i infrastrukture državnih organa, organa autonomne pokrajine, organa jedinica lokalne samouprave i javnih službi;
- razvoj i primenu standarda u uvođenju informaciono-komunikacionih tehnologija u državnim organima, organima teritorijalne autonomije, organima jedinica lokalne samouprave i javnim službama, primenu i korišćenje interneta u radu državnih organa, teritorijalne autonomije, lokalne samouprave i javnih službi; kao i
- druge poslove određene zakonom.

Uredbom o Kancelariji za informacione tehnologije i elektronsku upravu (Sl. glasnik RS, br. 73/2017) osnovana je ova Kancelarija koja obavlja stručne poslove koji se odnose na: projektovanje, usklađivanje, razvoj i funkcionisanje sistema elektronske uprave i informacionih sistema i infrastrukture organa državne uprave i službi Vlade; razvoj i primenu standarda u uvođenju informaciono-komunikacionih tehnologija u organima državne uprave i službama Vlade, kao i podršku u primeni informaciono-komunikacionih tehnologija u organima državne uprave i službama Vlade; projektovanje, razvoj, izgradnju, održavanje i unapređenje računarske mreže republičkih organa; poslove za potrebe Centra za bezbednost IKT sistema u republičkim organima (CERT republičkih organa); pružanje usluga projektovanja, razvoja i funkcionisanja internet pristupa, internet servisa i drugih centralizovanih elektronskih servisa; planiranje razvoja i nabavke računarske i komunikacione opreme za potrebe organa državne uprave i službi Vlade, kao i druge poslove određene posebnim propisima.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave¹³ definiše politike razvoja elektronske uprave i priprema zakone i druge propise u oblasti elektronske uprave. Ali, nadležnost ovog ministarstva vezana za kontrolu i inspekciju regularnosti rešenja, principa i koncepata elektronske uprave nije definisana.

Uspostavljanjem Kancelarije započet je proces centralizovanja kapaciteta neophodnih za efikasni razvoj elektronske uprave.

Nacionalni registri

Nacionalni registri su jedan od stubova uređenih sistema elektronske uprave. Elektronski registri sa kvalifikovanim podacima i adekvatni elektronski servisi mogu

¹¹ Zaključak Vlade RS 05 Broj 093-12777/2014. od 22. oktobra 2014. godine

¹² Zakon o ministarstvima, član. 10.

¹³ Zakon o ministarstvima, član. 10.

znatno da podignu kvalitet, delotvornost, efikasnost i ekonomičnost javne uprave, a time da se obezbedi veće poverenje i zadovoljstvo korisnika (građana, privrede, nevladinog sektora, javnog sektora, međunarodnih organizacija i organa).

Pretpostavka dobrog funkcionisanja je klasifikacija podataka u skladu sa pojedinačnim nadležnostima i jasno određenim subjektima (organ, institucija, ovlašćeno lice), definisanom svrhom i vremenom obrade podataka, uz posebno određene procedure za ponovno korišćenje podataka koji su već u sistemu javne uprave. Podaci se uglavnom već nalaze u elektronskoj formi, ali ih je potrebno urediti na adekvatan način u skladu sa zakonskim okvirom i svrhom obrade.

Do sada je urađeno je sledeće:

- Zakonom o matičnim knjigama u utvrđenom roku uspostavljen je Centralni sistem za elektronsku obradu i skladištenje podataka i čuvanje drugog primerka matičnih knjiga, a jedinice lokalne samouprave i gradovi kojima su povereni poslovi vođenja matičnih knjiga dužni su da do kraja 2017. godine sve matične knjige prevedu u elektronski oblik i dostave ih na čuvanje ministarstvu nadležnom za poslove državne uprave. Ovaj sistem, između ostalog, obezbeđuje izdavanje izvoda iz matičnih knjiga, bez obzira na mesnu nadležnost organa koji ga izdaje;
- realizovan je Portal za elektronske javne nabavke;
- realizovan je Portal za prijavu i objedinjenu naplatu poreza ePorezi;
- realizovan je Portal za praćenje toka sudskih predmeta;
- pokrenut je projekat u okviru koga je potrebno definisati elemente Centralnog registra stanovništva i pravni okvir. U toku je formiranje Radne grupe u kojoj su, između ostalih, i predstavnici Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave i Ministarstva unutrašnjih poslova kao organi koji upravljaju službenim evidencijama koje čine osnov za novi Registar;
- za katastar nepokretnosti uspostavljen je sistem za pohranjivanje podataka o imovini koji je implementiran centralno, a omogućen je pristup podacima o imovini iz svake jedinice lokalne samouprave. Elektronski katastar nepokretnosti uspostavljen je na nacionalnom nivou kroz sistem distribuiranih baza podataka. Republički geodetski zavod razvio je servis za pristup centralnoj bazi podataka katastra nepokretnosti koja se formira preuzimanjem podataka koje održavaju službe za katastar nepokretnosti. U narednom periodu planiran je razvoj informacionog sistema za Katastar nepokretnosti (na bazi servisno-orijentisane arhitekture sa jedinstvenom bazom);
- važan nacionalni registar koji je potpuno funkcionalan u elektronskoj formi od 2005. godine je Registar privrednih subjekata, koji obuhvata privredna društva i preduzetnike. Ovaj registar je jedan od 17 koje trenutno vodi Agencija za privredne registre. On je unapređen 2012. godine primenom novog Zakona o privrednim društvima, kao i Zakona o postupku registracije u Agencija za privredne registre. Kompletni podaci iz svih registara raspoloživi su kroz javne pretrage na internet strani www.apr.gov.rs, putem isporuka podataka po zahtevu, kao i korišćenjem lako upotrebljivih veb servisa;
- centralni Registar obaveznog socijalnog osiguranja (CROSO) je uspostavljen, ali je potrebno unaprediti njegove funkcionalnosti;
- uspostavljen je Registar poljoprivrednih gazdinstava koji obuhvata podatke o dobrovoljno registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima sa podacima o nosiocima i članovima gazdinstva, zemljišnom i stočnom fondu;

- u toku je uspostavljanje Registra zaposlenih, imenovanih, postavljenih i angažovanih lica u javnom sektoru, koji bi trebalo da obuhvati sve korisnike javnih sredstava, zaposlene na neodređeno i određeno vreme, izabrana, postavljena lica i lica angažovana po osnovu ugovora i preko zadruge, kao i podatke o primanjima po svim osnovama;
- izradom novog registra zasnovanog na servisno orijentisanoj arhitekturi u 2011. godini obnovljen je sistem za registraciju podataka o poreskim obveznicima. U toku je migracija podataka iz starih registara;
- uspostavljen je Jedinstveni birački spisak.

Formiranje drugih nacionalnih registara je u početnoj fazi. Neophodno je uspostavljanje i unapređenje osnovnih elektronskih registara i povezivanje sa informacionim sistemima organa državne uprave, teritorijalne autonomije i jedinica lokalne samouprave (Registar udruženja građana¹⁴, Registar prostornih podataka¹⁵, Adresni registar¹⁶), unapređenje postojećeg Registra katastra nepokretnosti, unapređenje Registra privrednih subjekata i drugih statusnih registara Agencije za privredne registre.

Uspostavljene registre potrebno je povezati na servisnu magistralu i razvijati nove interfejsne i veb servise.

Ažuriranje podataka je segment gde je neophodno regulisati pravila za unos, validaciju, održavanje, konsolidaciju, dugotrajno čuvanje i brisanje podataka, uz jasno određivanje nivoa pristupa.

2) Koji su željeni ciljevi donošenja zakona?

Jedan od ključnih ciljeva Zakona o elektronskoj upravi je da se smanjenjem pravnih prepreka olakša elektronska komunikacija građana, pravnih lica i nevladinih organizacija sa organom uprave, kao i između organa uprave. Posebno je značajna komunikacije između domaće uprave i nacionalnih uprava drugih zemalja ili sa međunarodnim organizacijama. Suština je da se omoguće jednostavniji, otvoreniji, transparentniji, sigurniji, korisniji i efikasniji elektronski javni servisi. Uz to se preciznom regulacijom načina korišćenja informaciono-komunikacione infrastrukture, registara i softverskih rešenja u javnoj upravi olakšavaju komunikacije i postupanje između organa i između njih i institucija i građana.

Pošlo se od sledećih osnovnih pretpostavki:

- a. Da bi se reformisala uprava i uvele elektronske upravne usluge neophodno je dostizanje visokog nivoa **političke volje i podrške** najviših organa i tela države čijim autoritetom se obezbeđuje uspešnost i realnost promena. Elektronska uprava unosi brojne novine ne samo u način rada i funkcionisanja državne uprave i lokalne samouprave nego i svih ostalih sfera rada i života. Bitno je da svi subjekti, a naročito najviši organi i tela, shvate da uvođenjem koncepta eUprave ništa više neće biti isto i da povratka na staro nema. Umesto proklamatornih usmeravanja na korisničku

¹⁴ Zakon o udruženjima građana, Sl. Glasnik RS., br 51/09.

¹⁵ Zakon o registru prostornih jedinica, Sl. glasnik SRS, br. 19/89., Sl. glasnik RS, br. 53/93, 67/93, 48/94., Uredba o utvrđivanju pojedinih statističkih istraživanja, Sl. glasnik RS, br. 110/2009, Zakon o zvaničnoj statistici, Sl. glasnik RS, br. 104/2009.

¹⁶ Zakon o državnom premeru i katastru, Sl. glasnik, br. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 – odluka US 96/2015)

orijentaciju koja se već više od 15 godina propagira u raznim dokumentima, konkretnim rešenjima se ova okrenutost i ostvaruje. U početku primene prvih, najnižih oblika elektronske uprave, se ona tretirala kao poslovanje, a građani kao korisnici, danas su građani mnogo više od toga: oni su supervizori države i "akteri" u procesima. Vrednosti i ciljevi u ambijentu u kome svako imao određenu ulogu, a formira se određena "kultura". U političkom okruženju "kultura moći" se menja.

- b. Neophodno je regulisati **način korišćenja osnovne infrastrukture** - mreže državnih organa, kontrolne mehanizme i kaznenu politiku u slučaju nepoštovanja odredbi koje će urediti uspostavljanje interoperabilnosti među informacionim sistemima organa i njihovih veb servisa, povezivanje informacionih sistema organa javne uprave na servisnoj magistrali (*Government Service Bus*), uspostavljanje državne komunikacione mreže i izrade jedinstvenog (*Disaster&Recovery*) rešenja, unapređivanje i propisivanje pravila za korišćenje mrežne i serverske infrastrukture elektronske uprave, klasifikaciju podataka, definisanje pravila za ponovnu upotrebu podataka koji su već u sistemu javne uprave, adekvatno dugotrajno čuvanje podataka i definisanje pravila zaštite podataka.
- v. Da je sam Zakon **jedan od stubova** funkcionisanja elektronske uprave, ali ne i dovoljan, te da je neophodno doneti i druge zakone, međusobno uskladiti postojeće, harmonizovati ceo sistem sa evropskim pravom i obezbediti skup podzakonskih akata kojim se operacionalizuju određena zakonska rešenja;
- g. Da se menja sistem upravljanja i usmerava ka **menadžmentu i sistemu za podršku strateškom odlučivanju** kroz institucionalno uspostavljanje **Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu**.
- d. Da primena Zakona zahteva **organizacione promene** u načinu realizacije upravnih procesa koji se orijentišu prema životnim situacijama fizičkih i pravnih lica, reorganizuju i nude kao administrativne usluge organa, što se može postići samo njihovom odgovarajućom organizacijom i definisanjem realne misije, vizije, strategije i plana realizacije. Pri tome se moraju stvoriti i odgovarajući organizacioni uslovi i klima za rad profesionalno kompetentnih stručnjaka koji poseduju odgovarajuća znanja, veštine i alate.

Sve pretpostavke imaju za cilj olakšavanje elektronske komunikacije sa upravom, tako što obezbeđuju da elektronske upravne usluge budu usluge od poverenja koje se ostvaruju preko kvalifikovanog elektronskog potpisa, elektronskog pečata, elektronskog vremenskog žiga, elektronskog dokumenta, elektronske identifikacije, elektronske identifikacione oznake i drugih dozvoljenih postupaka. Zbog toga je bilo neophodno regulisati i komunikaciju putem elektronske pošte, kao i definisanje elektronskih obrazaca koji se mogu koristiti i kroz druge nivoe elektronske identifikacije podnosioca zahteva.

Akcioni plan za reformu javne uprave kao međurezultate predviđa da:

- do kraja 2017. godine 20% organa vodi upravne postupke razmenjujući podatke iz službenih evidencija elektronskim putem, (preko sistema eZUP ili preko veb servisa uspostavljenih na servisnoj magistrali organa);
- do kraja 2018. godine 30% organa vodi upravne postupke razmenjujući podatke iz službenih evidencija elektronskim putem preko sistema eZUP i da 30% organa ažurira podatke preko Metaregistra;

- do kraja 2019. godine 50% organa vodi upravne postupke razmenjujući podatke iz službenih evidencija elektronskim putem i 50% organa ažurira podatke preko Metaregistra.

Da bi se ovi rezultati ostvarili neophodno je zakonom obavezati organe da koriste softverske alate koji će omogućiti ostvarivanje ovih ciljeva.

3) Da li su razmatrane mogućnosti za rešavanje problema bez donošenja akta?

U okviru projekta *Support to e-government development – Service contract No 10SER01 01 31*¹⁷ **Gap Analysis of Legal Environment Concerning e-Government** razmatrane su mogućnosti regulisanja pitanja iz oblasti elektronske uprave, načini na koje je potrebno urediti ovu oblast (tačka 3.4.1 Analize). Rezultati navedene analize pokazali su da rešavanje pojedinačnih pitanja elektronske uprave (infrastruktura, elektronsko upravno postupanje, usluge od poverenja u elektronskoj upravi) treba jedinstveno rešiti jednim propisom umesto uređivanja pojedinačnih pitanja u postojećim propisima. Analiza je potvrdila da je optimalan način uređenja ove oblasti upravo donošenje posebnog zakona.

4) Zašto je donošenje akta najbolji način za rešavanje problema?

U cilju prevazilaženja navedenih problema i zaokruživanja uređenja ove oblasti neophodno je doneti poseban zakon i izvršiti izmene i dopune postojećih zakona i podzakonskih akata kojima se definiše način primene informaciono-komunikacionih tehnologija u javnoj upravi. Takođe, navedena rešenja mogu se koristiti i u cilju (shodne) primene u drugim (npr. sudskim) postupcima.

Prilikom izrade Zakona o elektronskoj upravi pojavile su se sledeće dileme:

- Da li odredbe Zakona treba da budu opšte i da se ostavi mogućnost da se drugim zakonima¹⁸ i podzakonskim aktima dalje regulišu određena pitanja vezana za elektronsku upravu.
ili
- Da se Predlogom zakona što je moguće detaljnije i sveobuhvatnije regulišu što je moguće veći broj pitanja, naročito:
  - **način postupanja** državnih organa, organa teritorijalne autonomije, organa jedinica lokalne samouprave i preduzeća, ustanova, organizacija, posebnih organa i pojedinca kojima su poverena javna ovlašćenja kada neposredno primenjujući propise iz odgovarajuće upravne oblasti, odlučuju o pravu, obavezi ili pravnom interesu stranke, ili o procesnim pitanjima;
  - **način na koji organi uspostavljaju i vode registre**, elektronski upravljaju podacima i dokumentima, izdaju uverenja, postavljaju i

¹⁷ AAM Management Information Consulting Ltd., Support to e-government development - 10SER01 01 31, Ministry of Culture, Media and Information Society, Ministry for Human and Minority Rights, Public Administration and Local Self-Government, Ministry of Internal Affairs, Republic Geodetic Authority, Tax Administration

¹⁸ Npr. U Austriji The eGovernment Act and the General Law on Administration Processes and the Electronic Signature Act, <https://www.digitales.oesterreich.gv.at/site/6514/default.aspx>

koriste portale i veb prezentacije, pružaju informacije elektronskim putem i preduzimaju druge radnje u elektronskom obliku;

- **elektronsku komunikaciju** organa sa fizičkim i pravnim licima ukoliko je to propisano zakonom kojim se uređuje taj postupak.
- **elektronsko postupanje** drugih državnih organa kada neposredno primenjujući propise odlučuju/rešavaju u odgovarajućim postupcima i/ili preduzimaju elektronske upravne radnje, na pitanja koja posebnim zakonima nisu posebno uređena.

Ove dileme i pitanja utoliko su bili složeniji što ne postoji u nacionalnim pravima u Evropi i naročito u našem regionu mnogo modela ovakvog zakona. Naime, postoji Zakon Republike Crne Gore¹⁹ kojim sa na prvi način reguliše elektronska uprava. Drugo rešenje donekle je dato u Predlogu zakona o elektronskoj upravi Nemačke²⁰, SAD²¹ i Italije²².

Opređenje je bilo **za drugu opciju** jer postojeći pojedinačni propisi na različit način uređuju određena pitanja koja je neophodno jedinstveno urediti, kako bi se uspostavila interoperabilnost i omogućila efikasnost u javnoj upravi.

Imajući u vidu da korišćenjem infrastrukture (iz registara preko servisne magistrale na portalima organa) dolazi do rukovanja podacima o ličnosti, što mora biti uređeno zakonom²³, opredeljenje je da sva pitanja elektronske uprave budu rešena na jedinstven način istim zakonom.

Neophodno je zakom urediti pitanje prekograničnog toka podataka i dokumenata i regulisati da se elektronski podaci i dokumenti koji se iznose iz Republike Srbije na osnovu posebnih propisa, međunarodnih akata ili posebnih međunarodnih ugovora moraju se posebno zaštititi, kao da se uslovi, mere i način izdavanja dozvola za iznošenje elektronskih podataka iz Republike Srbije bliže uređuju u skladu sa zaštitom podatka o ličnosti.

5) Na koga i kako će najverovatnije uticati rešenja u zakonu?

Donošenjem Zakona o elektronskoj upravi:

- Obezbediće se da javna uprava korišćenjem postojećih resursa postigne bolje rezultate u upravnom postupanju u cilju kvalitetnijeg i efikasnijeg realizovanja prava i obaveza građana i pravnih lica; većeg stepena pravne sigurnosti; povećane transparentnosti rada organa javne uprave; potpunije

¹⁹ Zakon o elektronskoj upravi, "Sl. listu cg", br. 32/2014

²⁰ Act to promote electronic government, http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/EN/News/egovernment.pdf?__blob=publicationFile

²¹ E-Government Act of 2002. <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ347/pdf/PLAW-107publ347.pdf>

²² Codice Amministrazione Digitale, <http://www.agid.gov.it/agid/quadro-normativo/codice-amministrazione-digitale>

²³ član 42. stav 2. Ustava Republike Srbije, Sl. Glasnik RS., br 98/06

zaštite javnog interesa; kvalitetnijeg utvrđivanja javne politike zasnovane na ažurnim i potpunim podacima; poboljšano praćenja stanja u oblastima. Ključni efekti, sa aspekta građana, postići će se omogućavanjem bezbednog korišćenja širokog dijapazona savremenih informacione-komunikacionih tehnologija radi upoznavanja sa pravima i obavezama i uslovima za njihovo priznavanje i realizaciju; smanjivanjem potrebe da građani i pravna lica pribavljaju dokaze u upravnim postupcima; olakšanom komunikacijom sa organima (u pogledu različitih saopštavanja i primanja izjava od strane organa). Pravna sigurnost povećaće se kroz olakšano praćenje važećih propisa i povećanu pouzdanost podataka relevantnih za odlučivanje. Ovi pozitivni efekti biće omogućeni zahvaljujući definisanju svrhe, misije, vizije, strategije i operative elektronske uprave; sistemskom pristupu elektronskoj upravi na svim nivoima (centralnim, teritorijalno ili funkcionalno decentralizovanim ili dekoncentrisanim); uspostavljenoj standardizaciji softvera, opreme, registara, i procedura; kontroli rada i primene utvrđenih standarda; boljoj koordinaciji organa javne uprave; razmeni informacija; kvalitetnijem planiranju i funkcionalnijim odnosima sa drugim organima, organizacijama i institucijama.

- Osiguraće se realne šanse za bolje i efikasnije ostvarivanje prava pojedinaca, ali i pravnih lica i podići stepen njihovog zadovoljstva.
- Omogućiće se jačanje konkurentnosti i atraktivnosti investiranja u privredu Srbije na osnovu smanjenja administrativnih troškova koje podrazumeva upravno postupanje i povećanje pravne sigurnosti i transparentnosti rada, čime se i smanjuje prostor za korupciju i druge vidove zloupotreba vršenja javnih ovlašćenja.
- Stvoriće se povoljniji uslovi za partnerstvo javnog i privatnog sektora u vezi sa izradom zakona i drugih propisa, jer će eUprava bitno olakšati pružanje podataka i davanje ideja u vezi sa potrebom i načinom unapređenja propisa u relevantnim oblastima od strane građana, stručnjaka, institucija i nevladinih organizacija.

S obzirom da Predlog zakona uvodi Državni centar za upravljanje i čuvanje podataka kao fizičku i virtuelnu infrastrukturu čija je namena smeštanje računara, servera, mrežnih i bezbednosnih sistema neophodnih za funkcionisanje elektronske uprave, kao i uvođenje Jedinственe informaciono-komunikaciona mreže elektronske uprave koja će omogućiti prenos podataka između organa, jasno je da će se njihovo korišćenje odraziti na rad svih organa državne uprave, lokalne samouprave kao i organizacija kojima su poverene javna ovlašćenja.

Jedinstven elektronski sandučić odnosno elektronski poštanski sandučić korisnika za prijem svih elektronskih dokumenata u elektronskoj upravi omogućiće prijem dokumenata svim fizičkim i pravnim licima koji se odluče da koriste elektronsku upravu.

Metaregistar kao jedinstven javni elektronski registar o svim elektronskim registrima uspostavljenim u Republici Srbiji obavezaće sve organe u javnoj upravi kojima je posebnim zakonom dato da vode određenu evidenciju, da je prijave u Metaregistar.

Portal eUprave Zakonom će postati jedinstvena pristupna tačka elektronskoj upravi svih organa koji nud

Imajući u vidu domašaj uprave uvođenje elektronske uprave i regulisanje ove oblasti uticaće na sve segmente društva.

6) Kakve troškove će primena zakona izazvati građanima i privredi, a naročito malim i srednjim preduzećima?

S obzirom na to da je Zakon o elektronskoj upravi sistemski zakon i da ne možemo proceniti obim i dinamiku usklađivanja sistema sa Zakonom, teško je unapred pouzdano proceniti ne samo socijalne, već i administrativne i fiskalne troškove ovog zakona. Sam Zakon ostavlja mogućnost organima da koriste elektronsku komunikaciju tek kada se steknu neophodni uslovi/ostvare kapaciteti za taj vid komunikacije. Analizom trenutnog stanja utvrđeno je da postoji velika neujednačenost među organima javne uprave kako u postupanju, procedurama i odnosu prema stranci, tako i u tehničkoj opremljenosti. S tim u vezi, nekim organima će biti lakše da se prilagode i implementiraju novine koje Predlog zakona donosi, dok će drugima biti potrebno vreme, i podrška. Pored toga, teško je napraviti granicu između troškova koje će zakon kao takav nametnuti organima na republičkom nivou, s jedne strane, i troškova koje će nametnuti organima na lokalnom nivou, s druge strane. Zakon predstavlja samo pravni osnov za uvođenje određenih instituta efikasne i delotovorne uprave koja se ponaša odgovorno prema svojim građanima. Donošenje Zakona je samo prva aktivnost na tom putu, koja treba da bude praćena uspostavljanjem tehničkih i suštinskih preduslova za potpuno uvođenje elektronske uprave, kampanjom i promocijom novih elektronskih usluga koje budu uvođene, obukom službenika koji rade na njima, itd. Akcionim planom za reformu javne uprave u RS 2015-2017 predviđeno je da bi sprovođenje ovih aktivnosti na nivou državne uprave (ne i lokalne) iznosilo oko 500.000 EUR (procena Direkcije za elektronsku upravu, MDULS). Konkretno, u pitanju su dve aktivnosti: 1) Obezbeđivanje uslova za elektronsku komunikaciju sa organima državne uprave u sprovođenju upravnog postupka, i 2) Tehničko opremanje organa državne uprave i obuka zaposlenih za rad sa novim informacionim tehnologijama. Ove aktivnosti se već sprovode i planirane su i nacrtom Akcionog plana za reformu javne uprave za period 2018-2020. kao i Nacrtom Akcionog plana za razvoj elektronske uprave za period 2017-2018. u kome se planira obezbeđivanje 13.000.000 eura.

Troškove implementacije samog Zakona kao takvog je teško proceniti, jer će primena većine odredaba zavistiti od kapaciteta samih organa, dinamike usklađivanja posebnih zakona i brzine razvoja elektronske uprave. Ipak, Kancelarija za informacione tehnologije i elektronsku upravu je procenila da će implementacija Zakona koštati samo Kancelariju u narednoj godini, kada su očekivani troškovi i najviši (zbog infrastrukturnih ulaganja) 257.800.000,00 dinara.

S obzirom da je razmena podataka iz službenih evidencija obavezujuća za sve organe, nevezano za tehničku opremljenost tih organa primena Zakona prouzrokuje određene troškove ovim organima, ali i smanjenje prihoda. Naime, organi više neće moći da zahtevaju od stranke da im dostavi dokumenta ili overene kopije dokumenata²⁴ koja oni već imaju u službenoj evidenciji, te će izostati i prihodi koje organi trenutno ubiraju naplaćujući izdavanje ovih dokumenata. Ipak, ovaj gubitak prihoda za organe će biti manji nego što će biti

---

²⁴ Na primer, iako je Izvod iz matične knjige rođenih u oktobru 2010. godine postao trajan dokument i time prestala potreba vađenja tog dokumenta na svakih šest meseci, neki organi i dalje traže overene kopije tog izvoda koje koštaju približno isto kao i original tog izvoda.

uštete koje će ostvariti građani. Razlog tome je što cena koju građanin trenutno mora da plati za izdavanje uverenja o državljanstvu na primer, nije u celom svom iznosu prihod za državu, s obzirom da postoje troškovi štampe, troškovi papira i troškovi vremena koje državni službenik mora da provede na obradi ovog zahteva. Ovde se upravo kriju uštete za državu, iako manje intuitivne nego one za građane.

Najveća korist za državu u tom smislu svakako jeste oslobađanje kapaciteta i njihova efikasnija preraspodela, a i jačanje. Naime, primena novog Zakona sa novinama koje uvodi, imaće za posledicu oslobađanje određenih službenika koji su se bavili poslovima koji su suvišni (kao što je izdavanje dokumenata koji već postoje u službenoj evidenciji) i mogućnost njihovog upošljavanja na poslovima na kojima nedostaje kapaciteta. Ovo je naročito važno za državnu upravu koja je, kako smo videli u nedavnoj analizi opšte države²⁵, u svojim određenim delovima vrlo prenapregnuta. Analiza koja je rađena za potrebe primene Zakona o opštem upravnom postupku podatka o vrlo neujednačenoj opterećenosti izvršilaca u različitim organima. Na primer, dok u Sektoru za građevinske poslove i građevinsko zemljište (MGSI) jedan izvršilac odlučuje u proseku o 409 žalbi u toku godine, a u Upravi carina (MF) o 215 žalbi godišnje, u isto vreme jedan izvršilac u Sektoru finansija, ljudskih resursa i zajedničkih poslova MUP-a odlučuje o svega 5 žalbi godišnje, a u Ministarstvu kulture 12.

Kao što je već pomenuto, novi ZUP će u dugom roku doneti veće uštete građanima nego što će nametnuti troškove državi. S obzirom da više novca u rukama građana znači veću agregatnu tražnju, to znači i da će povećanje poreskih prihoda po tom osnovu smanjiti (a u nekom trenutku i potpuno anulirati) negativan fiskalni uticaj koji će određene odredbe izazavati. Primere ušteta za građane navodimo u sledećem pitanju.

Što se tiče malih i srednjih preduzeća, Zakon im neće nametnuti nikakve troškove. Mala i srednja preduzeća će imati samo koristi od ovog zakona, isto kao i građani. Uštete će najviše osetiti mala preduzeća ili preduzetnici koji nemaju puno zaposlenih i koji sada troše puno vremena u postupcima sa organima javne uprave.²⁶

Pristup Portalu otvorenih podataka omogućiće besplatan pristup evidencijama koje sadrže podatke o radu organa koje su od značaja sa sve segmente društva.

7) Da li su pozitivne posledice donošenja zakona takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Imajuću u vidu glavne ciljeve Predloga zakona, kao što su modernizovanje organa uprave i pojednostavljivanje upravnog postupka, na sledećim primerima ćemo ilustrativno ukazati samo na deo finansijskih ušteta i koristi za građane primenom novih rešenja i pravnih instituta koje uspostavljaju nove zakonske odredbe.

Osim finansijskih koristi, koje se ogledaju u uštedi troškova i vremena, građani će svoja prava i pravne interese moći da, na potpuniji, pouzdaniji i komforniji način ostvare u saradnji sa javnom upravom, koja je orijentisana prema njima. Na taj način

²⁵ Pozicioni dokument "Moderna država – Racionalna država", MDULS, jun 2015. godine

²⁶ Jedino što bi se moglo smatrati troškom za građane i privredu juse jednokratni troškovi usklađivanja u smislu važenja elektronskog sertifikata kako bi se moglo pristupiti e-uslugama. To je proces koji je besplatan (ukoliko građanin ima ličnu kartu sa čipom) i koji ne oduzima puno vremena. Ipak, to nije direktna posledica ovog zakona, tako da se u ovoj analizi nećemo baviti tim troškom.

javna uprava se transformiše u servis građana, pružajući im usluge u skladu sa potrebama, na kvalitetan, ujednačen i pristupačan način.

Odredbama Predloga zakona uspostavlja se viši nivo pravne sigurnosti kroz ostvarivanje principa predvidivosti, transparentnosti i efikasnosti čime se formira pogodno poslovno okruženje, naročito za investicije.

Primer 1: Jedan organ – više usluga

Promena dokumenata usled promene prezimena. Kao primer više usluga koje pruža isti organ, a za koje se danas podnosi odvojen zahtev na odvojenim šalterima iste institucije, uzećemo primer promene ličnih dokumenata po venčanju, u slučaju da jedan od supružnika odluči da promeni prezime. Istraživanja pokazuju da osam do 18 odsto žena odluči da zadrži devojačko prezime po udaji. S obzirom da su uglavnom žene te koje menjaju prezime, uzećemo ovaj podatak kao aproksimaciju za izračunavanje ukupnog broja supružnika koji promene prezime u toku jedne godine, i to najkonzervativniju procenu, tj. da 82% novovenčanih lica mora da promeni lična dokumenta zbog promene prezimena. U Beogradu je broj zaključenih brakova u 2016. godini iznosio 9.408²⁷, što znači da je broj supružnika koji su menjali dokumenta po venčanju bio oko 7.715. Od svih dokumenata koja supružnik treba da promeni, u ovoj analizi ćemo kao primer uzeti samo lična dokumenta koja izdaje MUP kako bismo predstavili slučaj više usluga koje pruža jedan organ. Kao primer ćemo uzeti promenu lične karte, pasoša i vozačke dozvole.

Pregled procene troškova za promenu ova tri dokumenta dajemo u Tabeli 1.1. koja prikazuje kako status quo troškove, tako i potencijalne troškove u slučaju pune primene relevantnih odredaba iz Predloga zakona, a koje se tiču jedinstvenog upravnog mesta (u ovom slučaju jednog šaltera) i obaveze organa javne uprave da razmenjuju dokumenta iz službene evidencije.

Trenutna praksa u većini opština u Srbiji je da supružnik prvo mora da promeni ličnu kartu, kako bi sa istom mogao podneti zahtev za promenu pasoša i vozačke dozvole. Ovo podrazumeva dva odlaska u MUP i tri čekanja u redu, s obzirom da se u većini opština ovi zahtevi podnose odvojeno. Pored toga, s obzirom da je za promenu ovih dokumenata potrebno na uvid doneti i izvod iz matične knjige venčanih, izvod iz matične knjige rođenih i uverenje o državljanstvu, to znači da lice mora izdvojiti vreme i novac i za vađenje ovih dokumenata. Neretko se ova dokumenta moraju izvaditi u različitim opštinama, što podrazumeva odlazak i čekanje u redu u tri opštine. Naravno, ima slučajeva da se sva tri dokumenta mogu izvaditi u jednoj opštini, te za ovaj primer uzimamo da su to u proseku dve opštine. Pored toga, važno je naglasiti da smo u toku ove analize došli do saznanja da je praksa po opštinama iznenađujuće neujednačena. Velike razlike postoje i među beogradskim opštinama, te o razlikama o drugim jedinicama lokalne samouprave u Srbiji ne treba ni govoriti. Razlikuju se cene usluga, metodi prikupljanja i dostavljanja podataka, procedure, procesi... S jedne strane, ima opština koje već primenjuju član 126. postojećeg ZUP-a (npr. Gornji Milanovac, Kraljevo, Leskovac), dok u drugim opštinama na dva šaltera jedan do drugog, traže dostavljanje istih dokumenata za ostvarivanje dva prava iz iste oblasti.

²⁷ Republički zavod za statistiku (RZS)

Table 1 Troškovi promene ličnih dokumenata po promeni prezimena nakon venčanja (RSD)

	Status quo	Predlog ZEU
Promena lične karte		
Izvod iz matične knjige venčanih	400	0
Izvod iz matične knjige rođenih	400	0
Uverenje o državljanstvu	700	0
Obrazac	928,8	928,8
Troškovi tehničke izrade	226	226
Trošak vremena	1.424,5 ²⁸	854,7
Promena pasoša		
Obrazac - deo koji ide Zavodu za izradu novčanica i kovanog novca	3.000	3.000
Obrazac - deo uplata javnih prihoda budžeta RS	600	600
Trošak vremena	854,7	0
Promena vozačke dozvole		
Naknada za troškove izrade vozačke dozvole	250	250
Naknada za izdavanje vozačke dozvole	621	621
Naknada za republičku administrativnu taksu	690	690
Trošak vremena	569,8	0
UKUPNO	10.664,8	7.170,5

U Tabeli 1. možemo videti:

- troškove pribavljanja izvoda i uverenja koje je potrebno doneti na uvid²⁹, a koje je neophodno izvaditi jer je prezime promenjeno, te se ne mogu koristiti već izvađena dokumenta. Ukoliko bi organi javne uprave razmenjivali podatke iz službene evidencije elektronskim putem³⁰, građani ne bi morali da snose ove troškove,

²⁸ Procena je da je za odlazak u dve opštine za pribavljanje izvoda i uverenja potrebno oko dva sata, odlazak do MUP-a radi podnošenja zahteva oko jedan sat, čekanje u redu u proseku oko jedan sat (u slučaju zakazivanja putem SMS-a ili Interneta nema čekanja, dok je u slučaju nezakazivanja čekanje u proseku dva sata), odlazak u MUP radi preuzimanja izrađenog dokumenta jedan sat. To znači da je u proseku potrebno pet sati za promenu lične karte, što je, izraženo u novcu, oko 1.425 RSD. Ovaj trošak vremena ja izračunat množenjem sa cenom sata, koja je izračunata kao prosečna mesečna neto plata u RS (preuzeta iz RZS) podeljena sa brojem radnih sati u mesecu, što daje cenu sata od 284.9 RSD (44.583 RSD/160 sati).

²⁹ Izvod iz matične knjige venčanih, izvod iz matične knjige rođenih i uverenje o državljanstvu se u većini opština mogu naručiti putem telefona ili Interneta, u kom slučaju bivaju dotsvaljeni na kućnu adresu u roku od dva do pet dana, ali cena dostave je u proseku 250 RSD, što je približno isto ceni sata koji građanin potroši u slučaju da lično vadi ova dokumenta.

³⁰ Informacioni sistem eZUP uveden je na Portalu eUprava u junu 2017. godine i podaci iz matičnih knjiga dostupni su na servisnoj magistrali, ali ne postoji zakonska obaveza da se kristi ovaj način razmene podataka iz službenih evidencija (obaveza da ustupaju podatke i postave ih na servisnu

- troškove promene tri lična dokumenta koja smo uzeli kao primer (administrativne takse i troškovi izrade); ovi troškovi bo ostali isti i pri primeni Predloga zakona,
- trošak vremena koje stranka provede u pribavljanju dokumenata u opštinama, podnošenje zahteva za promenu tri lična dokumenta i preuzimanje izrađenih dokumenata.

Vidimo da bi u slučaju primene odredaba iz Zakona o elektronskoj upravi troškovi za građanina iznosili 7.170 RSD, dok trenutno oni iznose oko 10.665 RSD. Ovo znači da bi ušteda po osobi bila 3.495 RSD, što je na godišnjem nivou, za sve građane grada Beograda koji po venčanju promene prezime, čak 26.963.925 RSD.

Primer 2: Više organa – jedna usluga

Upis deteta u predškolsku ustanovu. Navedena situacija je dobar primer kada više organa odlučuje o jednom pravu, odnosno, pruža jednu uslugu – upis deteta u predškolsku ustanovu. Imajući u vidu podatak Sekretarijata za obrazovanje i dečju zaštitu Gradske uprave grada Beograda da je na teritoriji grada Beograda na konkursu za 2015/2016. godinu upisano 15.220, a do 31.12.2016. godine 17.738 dece, možemo izvesti zaključak da je veliki broj korisnika navedene usluge.

Možemo primetiti da se potrebna dokumentacija za ostvarivanje ovog prava razlikuje u odnosu na podnosioc zahteva, u smislu da li su roditelji zaposleni (studenti, vlasnici firme, umetnici) ili pripadaju nekoj od osetljivih grupa (samohrani roditelji, deca u hraniteljskim porodicama ili smeštena u ustanovama socijalne zaštite, deca sa smetnjama u psihofizičkom razvoju ili su korisnici materijalnog obezbeđenja). Takođe, važno je napomenuti da se postoje određene razlike u neophodnoj dokumentaciji u zavisnosti od mesta i od predškolske ustanove. S tim u vezi, troškove i uštede ćemo prikazati na najučestalijem primeru – zaposlenih roditelja sa dva detata od kojih se jedno upisuje u vrtić (oba roditelja u radnom odnosu).

Sekretarijat za obrazovanje i dečju zaštitu grada Beograda objavljuje Konkurs za upis dece u vrtiće, koji na svojim oglasnim tablama objavljuju predškolske ustanove. Prijavu za prijem u vrtić podnosi roditelj, odnosno staratelj deteta na obrascu koji se preuzima u ustanovi, dok odluku o prijemu deteta donosi Centralna komisija koju imenuje direktor ustanove. Uz zahtev dostavlja se sledeća dokumentacija:

- Izvod iz matične knjige rođenih za dete koje se prijavljuje u vrtić, kao i za ostalu decu u porodici
- Potvrda Doma zdravlja da je dete sposobno za kolektiv
- Potvrda poslodavca o zaposlenju, odnosno potvrda PIO fonda o upisanom radnom stažu

U Tabeli 2.1. prikazujemo kako status quo troškove, tako i potencijalne troškove u slučaju pune primene relevantnih odredaba iz Predloga zakona, a koje se tiču jedinstvenog upravnog mesta (u ovom slučaju u vrtiću) i obaveze organa javne uprave da razmenjuju dokumenta iz službene evidencije, a na primeru ostvarivanja prava na upis deteta u predškolsku ustanovu.³¹

---

magistralu organa i omogućće drugim organima uvid u podatke iz službenih evidencija koje vode, kao ni obaveza da pribavljaju podatke na ovaj način ako im je to omoguććeno).

³¹ Ova usluga uvedena je na Portalu eUprava 2015. godine i omoguććava roditeljima da zahtev podnese i od kuće tako da je moguće i dodatno smanjiti trošak vremena.

Table 2 Troškovi ostvarivanja prava na upis deteta u predškolsku ustanovu (RSD)

Naziv organa i spisak dokumenata koji se pribavljaju	Status quo	Predlog ZEU
Matičar		
Izvod iz matične knjige rođenih za decu	800	0
<i>Trošak vremena</i>	569,8	0
Dom zdravlja		
Potvrda da je dete sposobno za boravak u kolektivu	0	0
<i>Trošak vremena</i>	569,8	569,8
Poslodavac / PIO fond		
Potvrde da su roditelji u radnom odnosu / Potvrda PIO fonda o upisanom stažu	0	0
<i>Trošak vremena</i>	569,8	284,9
U K U P N O	2.509,40	854,7

U Tabeli 2. možemo videti:

- troškove pribavljanja izvoda koje građani ne bi morali da snose ukoliko bismo primenili odredbe o razmeni podataka iz službenih evidencija u skladu sa Nacrtom zakona o opštem upravnom postupku
- troškovi izdavanja potvrda od strane nadležne zdravstvene ustanove i poslodavca, odnosno PIO fonda
- trošak vremena koje stranka provede u pribavljanju dokumenata u opštinama, pribavljanju potvrda nadležnih organa i poslodavaca, odnosno PIO fonda.

Imajući u vidu navedene podatke, zaključujemo da trenutno troškovi za građanina iznose 2.509,40 RSD, dok bi navedeni troškovi iznosili 854,70 RSD, ukoliko bismo primenili odredbe Predloga zakona. Ukoliko iznos uštede od 1.769,80 RSD koji bi ostvarili građani po jednom zahtevu za upis deteta u predškolsku ustanovu umnožimo sa brojem zahteva za upis, dolazimo do zaključka da bi ušteda na teritoriji grada Beograda iznosila oko 29.351.068,60 RSD.

Primer 3: Više organa – više usluga

Rođenje deteta. Kao primer više usluga koje pruža više organa, a za koje se danas podnosi više zahteva uzećemo primer rođenja deteta. Radi ostvarivanja različitih prava, odnosno ispunjenja zakonskih obaveza, koje proističu iz činjenice rođenja deteta, roditelji različitim organima podnose obimnu dokumentaciju. U ovom slučaju, kao primer uzećemo prijavu ličnog imena deteta radi upisa u matične knjige rođenih i prijavu prebivališta deteta, kao samo jedan segment prava, odnosno obaveza koja proizilaze iz činjenice rođenja deteta.

Prema podacima objavljenim na sajtu Republičkog zavoda za statistiku u Srbiji je 2014. godine rođeno 66.461 beba. Takođe, prema podacima sajta www.zdravlje.org u porodilištima na teritoriji grada Beograda je u istoj godini rođeno 19.904 beba.

Pregled procene troškova za ostvarivanje ova dva zahteva dajemo u Tabeli 3. koja prikazuje kako status quo troškove, tako i potencijalne troškove u slučaju pune primene odredaba iz Nacrta ZUP-a, a koje se tiču jedinstvenog upravnog mesta koji omogućava građanima, u ovom primeru roditeljima, da umesto obraćanja većem broju organa radi ostvarivanja više prava, podnesu samo jedan zahtev (inicijalni zahtev se podnosi matičaru - za prijavu ličnog imena i prijavu prebivališta) i obaveze organa javne uprave da razmenjuju dokumenta iz službene evidencije, te da po

obavljenim procedurama roditeljima izdaju potrebna uverenja radi ostvarivanja prava. Time se položaj stranke menja u pozitivnom smislu rezultirajući uštedom vremena i sredstava.

Trenutna praksa u Srbiji je da po rođenju deteta roditeljima predstoji:

Prijava ličnog imena deteta - roditelj ima zakonsku obavezu da radi upisa u matičnu knjigu rođenih prijavi matičaru lično ime deteta najkasnije u roku od 30 dana od rođenja deteta. Međutim, ne preporučuje se da to bude pre sedmog dana od dana rođenja (koliko je otprilike potrebno vremena da iz porodilišta u matičnu službu stigne obaveštenje da je dete rođeno). Ako je dete rođeno u braku, supružnici imaju isto prezime i isto državljanstvo, dovoljno je da u opštinu dođe jedan roditelj i ponese izvod iz matične knjige venčanih, ličnu kartu, kao i ličnu kartu drugog roditelja i izvod iz državljanstva za oba roditelja. U navedenoj situaciji zapažena je neujednačenost u pogledu obaveze prisustva jednog, odnosno oba roditelja. U nekim opštinama je potrebno da oba roditelja budu prisutna, što može da predstavlja dodatnu otežavajuću okolnost roditeljima u pogledu organizacije dolaska, s obzirom da je potrebno obezbediti čuvanje bebe mesec dana starosti.

Nadalje, potrebno je da prođe oko sedam dana od prijave ličnog imena deteta radi upisa u matičnu knjigu rođenih da biste dobili izvod iz matične knjige rođenih za dete. Zbog procedure, koja je takva da matičar kada roditelj prijavi lično ime deteta, službeno šalje u Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) zahtev za izdavanje jedinstvenog matičnog broja građana (JMBG), tek kada MUP dodeli broj, matičar može izdati izvod iz matične knjige rođenih. Izvod iz matične knjige rođenih za novorođenu decu je besplatan.

Takođe, zakonska obaveza roditelja je da u roku od 3 meseca od rođenja deteta podnese prijavu prebivališta deteta nadležnom MUP-u. Dakle, roditelj se sada obraća MUP-u radi prijave prebivališta. Za prijavu prebivališta za novorođeno dete roditelj je prethodno morao da prijavi dete matičaru za upis u matičnu knjigu rođenih (neophodno je da dva puta ode kod matičara, a u međuvremenu matičar se obraća MUP-u radi izdavanja JMBG) i da dostavi na uvid svoju ličnu kartu, prilaže dokaz o plaćenju administrativnoj taksi.

Table 3 Troškovi (RSD) prijave ličnog imena deteta radi upisa u matične knjigu rođenih i prijavu prebivališta deteta kao samo jedan segment prava, odnosno obaveza koja proizilaze iz činjenice rođenja deteta

	Status quo	Predlog ZEU
Prijava ličnog imena deteta radi upisa u MKR		
Izvod iz matične knjige venčanih	420	0
Uverenje o državljanstvu za oba roditelja	1.400	0
Trošak vremena	569,8	0
Prijava prebivališta novorođenog deteta		
Izvod iz matične knjige rođenih za dete	0	0
Naknada za republičku administrativnu taksu	300	0
Trošak vremena	712,25	0
U K U P N O	3.402,05	0

U Tabeli 3. možemo videti:

- troškove pribavljanja izvoda i uverenja koje je potrebno doneti na uvid, a koje je neophodno izvaditi radi ostvarivanja prava koja proizilaze iz činjenice rođenja deteta. Pošto je usluga elektronska i obavlja se u porodilištu, zdravstveni radnik preko Portala eUprava pristupa evidencijama i vrši proveru podataka relevantnih za upis deteta,
- troškovi ostvarivanja navedenih prava, koja smo uzeli kao primer (administrativne takse) ukinuti su u dogovoru sa institucijama jer više ne postoji potreba obrade zahteva,
- trošak vremena koje stranka provede u pribavljanju dokumenata u opštinama, podnošenje zahteva za ostvarivanje navedenih prava i preuzimanje izrađenih dokumenata.

Vidimo da bi u slučaju primene odredaba iz Predloga zakona troškovi za građanina iznosili 0 RSD, dok trenutno oni iznose oko 3.402,5 RSD. Ovo znači da bi ušteda po osobi bila 2.817,6 RSD, što je na godišnjem nivou, za sve roditelje u Srbiji po rođenju deteta, čak 187.260.513,6 RSD, odnosno za roditelje dece rođene na teritoriji grada Beograda 56.081.510,4 RSD.

8) Da li se zakonom podržava stvaranje novih privrednih subjekata i tržišna konkurencija?

Brojne analize ukazuju da pravna sigurnost, predvidivost, stepen zaštite investitora, generalno predstavljaju (pored profitabilnosti investicije) ključni faktor za privlačenje investicija i otvaranje novih radnih mesta. U zemljama sa sličnim karakteristikama u pogledu profitabilnosti, dostupnosti kvalifikovane radne snage i sličnih troškova rada, sličnim poreskim stopama, ali i nezavisno od tih karakteristika, tzv. regulatorna arbitraža predstavlja ključni faktor pri izboru investitora u pogledu zemlje u kojoj će investirati. U vezi sa tim, procesni status investitora, ažurnost pri izdavanju brojnih dozvola neophodnih za poslovanje, stepen zaštite njegovih prava kroz različita pravna sredstva, bitno utiču na ovo opredeljenje. Takođe, potrebno je imati u vidu da Zakon o elektronskoj upravi pruža osnovu ne samo za upravne postupke, već i za sve vidove komunikacije u javnoj upravi u najširem smislu. Stoga bi trebalo imati u vidu i da bi odstupanja od njegovih rešenja morala da budu izuzetna i opravdana, kako se procedure ne bi nepotrebno komplikovale.

9) Da li su sve zainteresovane strane imale prilike da se izjasne o zakonu?

Sprovođenje javne rasprave o Nacrtu zakona o elektronskoj upravi određeno je Zaključkom Odbora za pravni sistem i državne organe 05 broj: 011-8803/2017 od 13. septembra 2017. godine, kojim je utvrđen Program javne rasprave i određeno da će se javna rasprava o Nacrtu zakona o elektronskoj upravi sprovesti od 18. septembra 2017. godine do 9. oktobra 2017. godine. U skladu sa navedenim zaključkom, Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave je sprovelo javnu raspravu u predviđenom periodu. Takst Nacrta zakona o elektronskoj upravi objavljen je na veb prezentaciji Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave <http://www.mduls.gov.rs> i na Portalu Euprava <http://www.euprava.gov.rs>. Takođe, na veb prezentaciji Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu objavljen je javni poziv za javnu raspravu o Nacrtu zakona o elektronskoj upravi. Sva zainteresovana lica bila su u mogućnosti da komentare i mišljenja dostave elektronskim putem i poštom na adresu Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave u Beogradu.

Navedenim programom javne rasprave predviđeno je održavanje Okruglog stola pod nazivom „Predstavljanje i diskusija o Nacrtu zakona o elektronskoj upravi“, koji je, iz tehničkih razloga, održan dana 5. oktobra 2017. godine, u svečanoj sali zgradi Rektorata Univerziteta u Beogradu, sa početkom u 10 časova, a na kojem su, pored članova Posebne radne grupe, prisustvovali predstavnici državnih organa, privrednih

subjekata, akademske zajednice, strukovnih udruženja, eminentni stručnjaci u ovoj oblasti, kao i druge zainteresovane strane.

Okrugli sto je otvorio državni sekretar Žikica Nestorović, koji je naglasio da će, u okviru digitalizacije kao jednog od prioriteta Vlade Republike Srbije, usvajanje Zakona o elektronskoj upravi predstavljati jedan od osnovnih stubova razvoja funkcionalne elektronske uprave i njenu transformaciju u servis građana i privrede, stvarajući uslove za privredni rast i društveni razvoj. Primena Zakona omogućiće efikasnost rada javne uprave, smanjivanje troškova i stvaranje novih vrednosti u skoro sim oblastima života i rada, a posebno unaprediti pravnu sigurnost, omogućiti veću transparentnost u radu javne uprave, čime će se povećati investicije i omogućiti bolje planiranje politika u oblasti unapređenja rada javne uprave u Srbiji. Naglasio je i da je očekivano da efekte ovog zakona osete građani, kao i predstavnici privrednog sektora, ali i zaposleni državni službenici koji rade u javnoj upravi kako bi bezbednim korišćenjem savremenih informacionih i komunikacionih tehnologija olakšali komunikaciju sa građanima i predstavnicima privrede i omogućili im da na efikasan način ostvaruju svoja prava i pravne interese, čime bi se i stepen njihovog zadovoljstva radom javne uprave podigao na viši nivo.

Nakon što su predstavnici Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave i Kancelarije za informacione tehnologije i elektronsku upravu predstavili zakonska rešenja, prisutni su izneli svoja mišljenja u vezi Nacrta zakona, kao i predloge za unapređenje zakonskog teksta koji je predmet javne rasprave. Mišljenja su izneli predstavnici Poreske uprave Ministarstva finansija, Narodne banke Srbije, Kancelarije poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, Regulatorne agencije za elektronske komunikacije i poštanske usluge, Inicijative Digitalna Srbija, Ministarstva rudarstva i energetike, Ministarstva unutrašnjih poslova, Arhiva Srbije, kompanije Native Consulting i ona su se odnosila na pitanja rokova koji su predviđeni u prelaznim i završnim odredbama, uspostavljanja regulatornog tela koji bi imalo zadatak da obezbeđuje interkonektivnost odnosno komunikaciju informacionih sistema državnih organa, kao i da omogući koordinaciju budžetskih aktivnosti i rokova realizacije, primenjivosti odredaba Nacrta zakona na postupanje određenih organa, registracije korisnika usluga elektronske uprave, primene zakona o zaštiti podataka o ličnosti, određivanja podataka koji se koriste za logovanje na sistem. Takođe je iskazano mišljenje da određena pitanja koju regulište zakonski tekst predstavljaju materiju za podzakonske akte, kao i da je potrebno detaljno regulisati pitanje omogućavanja elektronskog plaćanja, posebno imajući u vidu značaj elektronskog plaćanja koje omogućavanja korišćenje elektronskih usluga bez odlaska u poštu ili banku. Istaknut je značaj dokumenata koji nastaju u elektronskoj formi i ukazano je da je neophodno posvetiti pažnju čuvanju i daljem korišćenju takvih dokumenata, pa su u tom smislu date sugestije koje se odnose na unapređenje zakonskog teksta u smislu poštovanja standarda zaštite i bezbednosti podataka.

Učesnici Okruglog stola pozitivno su se izjasnili u vezi niz novih zakonskih rešenja, kao što su: uvođenje jedinstvenog poštanskog sandučića koji će omogućiti pravilnu dostavu u elektronskom upravnom postupanju, uspostavljanje servisne magistrale organa, obaveze objavljivanja elektronskih usluga na Portalu eUprava, prilagođenost softverskih rešenja mobilnim platformama i sl.

Osim navedenih komentara koji se izneti tokom održavanja Okruglog stola, u periodu javne rasprave ukupno su dostavljeni komentari devet učesnika, i to predstavnika državnih organa, organa državne uprave, predstavnika privrede, nevladinog sektora i drugih zainteresovanih strana, elektronskim putem na za tu svrhu namenjenu i objavljenu adresu elektronske pošte.

Pristigli komentari odnosili su se na pojedina pitanja koje uređuje predloženi zakonski tekst, od kojih ćemo ukazati na najznačajnije:

Učesnici javne rasprave su ukazali na potrebu da se na precizniji način definišu poslovi elektronske uprave, kao i pojmovi predviđeni članom 4. Nacrta zakona, kao što su: pojam komunikacije, pružaoca elektronske usluge elektronske uprave, pojam Jedinственe informaciono-komunikacione mreže organa, veb portala, veb servisa, pojam podatka;

Kao predmet rasprave izvojile su se odredbe Nacrta zakona o elektronskoj upravi koje regulišu pitanja zaštite podataka i dokumenata pri njihovom pribavljanju i ustupanju, kao i roka za prenos registara i naloga elektronske pošte na servere U Republici Srbiji u vezi sa uspostavljanjem i vođenjem registara i evidencija u elektronskom obliku. U vezi navedenog, ukazujemo da je predloženo da se ograničenja predviđena ovim članovima izostave iz predloženog zakonskog teksta;

U više komentara, istaknuto je da postoji potreba da se određena ponašanja koja su u suprotnosti sa zakonskim rešenjima sankcionišu, pa je predloženo da se predvide kaznene odredbe za eventualne zloupotrebe elektronskih dokumenata, odnosno, podataka, odnosno pristupa istim, posebno za one podatke koji se čuvaju u okviru Državnog centra za upravljanje i čuvanje podataka, kao i za državne organe koji nemaju veb prezentaciju u skladu sa predloženim zakonskim rešenjima;

Ukazano je da je potrebno da se dodatna pažnja posveti čuvanju dokumenata izvorno nastalih u elektronskom obliku, kao i pitanju elektronskog plaćanja;

Predloženo je da se dodatno razmotri mogućnost da se podzakonskim aktima reguliše deo materije predstavljenog Nacrta zakona o elektronskoj upravi;

Većina učesnika u javnoj raspravi sugerisalo je da se rokovi koji su navedeni u prelaznim i završnim odredbama, a koji se tiču uspostavljanja neophodne infrastrukture, ponovo definišu, kako bi se omogućio blagovremeni i nesmetan rad elektronske uprave;

Uvođenje m-uprave je prepoznat kao način za unapređenje okvira elektronske uprave, imajući u vidu da zakoni koji regulišu platne usluge, informacionu bezbednost, elektronski dokument, elektronsku identifikaciju i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju u potpunosti podržavaju razvijanje uprave u ovom pravcu;

Napominjemo da su svi pristigli komentari tokom javne rasprave sadrže predloge za nomotehničko unapređenje teksta Nacrta zakona, kao i predloge za definisanje novih pojmova koji se uvode u pravni sistem na precizan i sveobuhvatan način, posebno imajući u vidu da se u Nacrtu zakona koriste pojmovi univerzalnog karakterai značenja, kao što su: veb servisi, klaud, komunikacija i dr.

Imajući u vidu da su učesnici javne rasprave o Nacrtu zakona o elektronskoj upravi pružili detaljna objašnjenja za svoje komentare i sugestije, Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave smatra da je javna rasprava sprovedena na kvalitetan način i da pristigli komentari, koji će u narednom periodu biti detaljno razmotreni, predstavljaju odličnu polaznu osnovu za dalje unapređenje zakonskih rešenja.

Zakon je bio upućen na davanje mišljenja organa nakon čega su izvršene dodatne korekcije kao što je uvođenje kaznenih odredbi i regulisanje ponovnog korišćenja podataka u cilju harmonizacije sa propisima Evropske unije.

10) Koje će se mere tokom primene zakona preduzeti da bi se postiglo ono što se zakonom predviđa?

Radi uspešne primene zakona predviđeno je da se uradi sledeće:

- 1) donošenje podzakonskih akata u roku od 6 meseci od dana stupanja na snagu zakona
- 2) buspostavljanje javnih registara u roku od **36 meseci** od dana stupanja na snagu zakona (organi);
- 3) uspostavljanje Servisne magistrale u roku od **12 meseci** od dana stupanja na snagu zakona (nadležni organ);
- 4) smeste na servere u Republici Srbiji baze podataka, elektronske registre, informacione sisteme i naloge za elektronsku poštu u roku od **12 meseci** od dana stupanja na snagu zakona (organi);
- 5) uspostavljanje Metaregistra u roku od **12 meseci** od dana stupanja na snagu zakona (nadležni organi).

Predloženi rokovi izgledaju kratko, no mnoge od ovih aktivnosti su započete, a neke i skoro okončane. Godinu dana, odnosno dve godine je maksimano vreme za uspostavljanje delova sistema i prelazak na elektronsku upravu.

Mere koje je neophodno preduzeti u cilju uspešne primene Zakona su:

- doneti podzakonske aktek kojima će se urediti:
  - organizacione i tehničke standarde za održavanje i unapređenje Jedinstvene informaciono-komunikacione mreže elektronske uprave i povezivanje organa na mrežu;
  - način odobravanja, suspendovanja i ukidanja pristupa Servisnoj magistrali organa;
  - način na koji organi vrše uvid, pribavljaju, obrađuju i ustupaju, odnosno dostavljaju podatke o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija iz registara u elektronskom obliku, a koji su neophodni za odlučivanje u upravnom postupku;
  - sadržaj i način vođenja Metaregistra;
  - način rada organa na Portalu eUprava i omogućavanje plaćanja usluga;
  - bliže uslove o uspostavljanju i načinu rada Portala otvorenih podataka;
  - bliže uslove za određivanje domena, tačnost i potpunost sadržaja veb prezentacije, predstavljanje usluga koje organ pruža, tehničko rešenje, funkcionalnost, pristupačnost, jezik i pismo, grafičko rešenje, dizajn, upotrebljivost, dostupnost, bezbednost, održavanje, ažuriranje i druga pitanja vezana za razvoj veb prezentacija;
  - bliže uslove za održavanje i unapređenje Državnog centra za upravljanje i čuvanje podataka;
  - bliže uslove za uspostavljanje elektronske uprave od strane organa;
  - tehničke uslove elektronske dostave, kao i sadržaj potvrde.

- doneti sistematizaciju (izmene i dopune) radnih mesta sa poslovima nadzora u okviru Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave i obezbediti (regrutovati, selekcionisati i primiti ili preraspodeliti) državne službenike koji ispunjavaju predviđene uslove;
- pripremiti plan permanentnog informisanja korisnika upravnih usluga i obučiti trenere za obrazovne programe korišćenja elektronskih komunikacija, elektronskog upravnog postupanja, elektronskih upravnih radnji;
- izvršiti sveobuhvatnu obuku svih državnih/javnih službenika za primenu Zakona;
- pripremiti odgovarajuće državne službenike za obavljanje inspekcijskog nadzora i pripremiti i doneti posebne akte kojima se definišu sadržaji koji će uči u program ispita za inspektore u skladu sa odredbama ovog Zakona, kao i Zakona o inspekcijskom nadzoru (Sl. glasnik, br. 36/2015), koje se odnose na nadzor sprovođenja ovog Zakona i na osnovu njega donetih propisa;
- koji se odnose na elektronsku upravu, odnosno elektronski upravni postupak, elektronske upravne radnje i elektronske komunikacije;
- utvrditi i obezbediti primenu standarda koji će omogućiti interoperabilnost;
- uspostaviti sisteme bezbednosti i doneti mere i mehanizme zaštite;
- nabaviti svu potrebnu opremu;
- legalizovati softver ukoliko to nije već obezbeđeno;
- uspostaviti efikasan sistem praćenja stanja elektronske uprave na svim nivoima i formirati odgovarajuće timove za praćenje;
- obezbediti praćenje stanja (usvajanjem i primenom jedne od metoda evaluacije elektronske uprave) u oblasti eUprave radi kvalitetne *ex post* analize i preduzimanja mera kojima se obezbeđuje potpuna realizacija ciljeva Zakona.

Koordinacija organa za sprovođenje Zakona kao i definisanje aktivnosti koje su rezultat primene Zakona vrši Koordinaciono telo za elektronsku upravu. Obuku zaposlenih u organima koji počinju sa primenom Zakona vršiće Kancelarija za informacione tehnologije i elektronsku upravu (nadležni organ za primenu Zakona).

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE
--

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

2. Naziv propisa

Predlog zakona o elektronskoj upravi

Draft Law on e-Government

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

- a) **Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu saržinu propisa**
- b) **Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma**
- v) **Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma**
- g) **Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma**
- d) **Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije**

Predlog zakona nije predmet usklađivanja sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), niti je predviđen Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije

- a) **Navođenje primarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima**
- b) **Navođenje sekundarnih izvora prava EU i usklađenost sa njima**
- v) **Navođenje ostalih izvora prava EU i usklađenost sa njima**
- g) **Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost**
- d) **Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije**

Predlog zakona nije predmet usklađivanja sa propisima Evropske unije

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz

odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši prenos te odredbe direktive).

Ne postoje odgovarajući propisi sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost.

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

-

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

Predlog zakona o elektronskoj upravi nije preveden na bilo koji službeni jezik EU.

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

U izradi Predlog zakona o elektronskoj upravi nisu učestvovali konsultatnti.